N°. 36. Donderdag 8 September 1921. 21ste Jaargang.

...t ter raadpleging en lezing op de leestafels der Oost- en West-Indische Mailbooten en der voornaamste Sociëteiten, Hotels, Café's en Leesinrichtingen, zoowel hier te lande als in Oost- en West-Indië.

HET KOLONIAAL WEEKBLAD

ORGAAN DER VEREENIGING OOST EN WEST

...richt door Kolonel
...B. V. L. van Zuylen,
21 Maart 1900.

„Het Koloniaal belang is een algemeen Nederlandsch belang".

KANTOREN:

...OFDBESTUUR ... ... } HEULSTRAAT 17, DEN HAAG.
...ICHTINGENDIENST ..... } TELEF. 4519. POSTGIRO 14574

MEDEDEELINGEN of INGEZONDEN STUKKEN
...elen worden geadresseerd „aan de Redactie-Commissie", en gezonden aan de Presidente: HEERENGRACHT 7, DEN HAAG.

ADMINISTRATIE VAN HET „KOLONIAAL WEEKBLAD"
HEULSTRAAT 17, DEN HAAG. TEL. 4519. POSTGIRO 14574

Voor *Administratie* en *Verandering van Woonplaats* wende men zich in Nederland tot den Administr.: HEULSTRAAT 17, Tel. 4519. Postgiro 14574; in Nederlandsch-Indië tot den Hoofdvertegenwoordiger te SOLO.
Voor *Advertentiën* tot de DRUKKERIJ TEN HAGEN, NOBELSTRAAT 20, Tel. Interc. 474 en 475. Postgiro No. 17260, beiden DEN HAAG.

...HOUD: Aan H.H. Secretarissen en Penningmeesters der Afdeelingen. — Adressen van H.H. Secretarissen en Penningmeesters der Afdeelingen. — Erratum. — Koloniale School voor Meisjes en Vrouwen. — Feuilleton. — Uit de Pers in Nederland. — Persoverzicht uit de Indische Bladen en Tijdschriften. Uit de Eur. Pers. — Uit de Ind. Pers. Uit de Chin. Pers. — — Ingezonden Stukken. — Lit.-Overzicht. — Techn. Tijdschrift voor Nederland en Ned.-Indië. — Suriname. — Curaçao. — Van Vreemde Koloniën en Verre Landen. — Mededeelingen. — Mutaties van 31 Augustus tot 7 Sept. 1921.

Aan H.H. Secretarissen en Penningmeesters der Afdeelingen.

H.H. SECRETARISSEN (c.q. Penningmeesters) worden beleefd doch dringend uitgenoodigd om van adresverandering hunner leden steeds bericht te zenden aan den Administrateur, Heulstraat 7.

H.H. PENNINGMEESTERS. Beleefd doch dringend verzoek om, na kennisgeving der desbetreffende mutatiën, voorkomende op de voorlaatste pagina van dit blad, aan den Penningmeester der afdeeling waartoe de betrokken leden komen te behooren (c.q. aan den Hoofdvertegenwoordiger in Ned.-Indië den Heer A. J. Gooszen, Landrechter te Solo) steeds te berichten of de uit uwe afdeeling vertrokken leden hunne contributie (over het loopende dan wel afgeloopen jaar) al dan niet hebben voldaan vóór hun vertrek (vide rondschrijven van 22 Januari).

Adressen van H.H. Secretarissen en Penningmeesters der Afdeelingen.

Amsterdam. Secretaris L. D. Petit, Saxenburgerstraat 34huis.
Penningmeester M. P. Voûte, Heerengracht 481.
Apeldoorn. Secretaris-Penningmeester T. Gerdes Oosterbeek, Emmalaan 7.
Arnhem. Secretaris-Penningmeester (wd.) J. Th. F. A. Lieferinck, Kastanjelaan 28.
Breda. Secretaris J. F. Schmöle, Zandberglaan 10.
Penningmeester E. G. A. Taenzer, Zandbergl. 8.

Deventer (Landbouw Museum). Secretaris Dr. H. D. Tjeenk Willink *), Ceintuurbaan 400.
Penningmeester G. Alberts, Keizerstraat 1.
Deventer (Landbouwschool). Correspondent J. B. ten Broek, Pikeurslaan 54.
Den Haag. Secretaris J. C. Baudoin, Jac. Hopstr. 12.
Penningmeesteres Mevr. M. ten Bosch-Bosscher, Laan van Meerdervoort 187.
Groningen. Secretaris-Penningmeester (wd.) Joh. Boersma, Hoofdredacteur Nieuws v. h. Noorden.
Haarlem. Secretaris H. F. Wagenaar Reisiger, Gr. Houtstraat 93.
Penningmeester D. J. A. Vrijdag, Zijlweg 56.
Leiden. Secretaris Mr. E. Rijke, Witte Singel 46.
Penningmeester A. H. J. G. Walbeehm, Witte Rozenstraat 54.
Nijmegen. Secretaris-Penningmeester W. M. Haye, Slichtenhorststraat 13.
Rotterdam. Secretaris Mr. M. D. Meertens, Heemraadsingel 156.
Penningmeester A. Veder, Westplein 7.
Utrecht. Secretaresse Mejuffr. J. J. Lagers, Mengelberglaan 48.
Penningmeester H. Somermeijer, Koningslaan 40.

Hoofdvertegenwoordiger in O.-I.: A. J. Gooszen, Landrechter te Solo (Java).
Vertegenwoordigers in West-Indië: Fred. Oudschans Dentz te Paramaribo en H. Meerdink op Curaçao.

*) Tijdelijk in Ned.-Indië reizend. — Red. Com.

Erratum.

In het artikel „Indië en Nederland" (Kol. Weekbl. No. 35 van 1 Sept. l.l.) zijn eenige zinstorende fouten geslopen blijkens ondervolgend erratum.

1e *** regel 16 v. o. staat: Evers, moet zijn: Coen.

2e *** regel 20 v. b. staat: meeklerken, moet zijn: merkteeken.

Regel 32 v. b. staat: ongaarne, moet zijn: gaarne.

3e *** regel 20 v. b. staat: beschouwing, moet zijn: beschaving.

Feuilleton.

Indië

in den spiegel van den Oceaan.

Beeld van Rust, Lijn en Kleur
door P. J. ZÜRCHER Jr.

I.

Tell me not in mournful numbers
Life is but an empty dream!
Longfellow. A Psalm of Life.

Een eilandengroep, omgeven door zee, in eindelooze uitgestrektheid van einder tot einder.

Groote deingolven rollen in eenzaamheid onverpoosd aan en omspoelen het land aan alle zijden. Ze komen van overal, zijn machtig en zwijgzaam en vertellen niets van haar verre tochten vol geheim, die zij, zoo oud de wereld is, reeds volbrachten. In kleurenschittering dagen zij onvermoeid op aan den horizont, om haar stagen wedloop te eindigen op de zandige stranden en sombere rotskusten, waar hare teere branding, in felle opbruising van één enkel oogenblik, over het land verstuift.

Een enkele meeuw strijkt klaaglijk krijschend op de golven neer, om er te rusten en in wiegel-deining haar blankheid te koesteren in den heeten zonneschijn, die glanst over het water en dit op temperatuur hield alle eeuwen door.

Groote visschen leven tot in zijn duisterste di... ten, voeren daar een heerschappij in de Schepp... die wij slechts kunnen gissen. Wij weten we... van hen en zij zijn van ons bestaan volkomen ... kundig. Gekomen in onwetendheid, gaan zij even ... weer henen. Doch wij, die leven in het licht, ... reikt tot de grenzen van hun duistere rijk en ... rekenschap pogen te geven van de dingen, die ... zien...... wij leven een honderd-, een duizendvo... leven.

In de onmetelijkheid dier zeeën zijn die eilan... klein, als stippen. Doch ze zijn in hunne gr... eenzaamheid zóó mooi, dat hun schoonheid nie... beschrijven valt.

Hooge bergen rijzen uit den bodem op. Ze ... groot en zwaar en op horizonts-afstand nevelen ... weg aan het oog in het vreemde, blauwachtige ... van het Oosten. De ijdele Natuur tooide hen eleg... en kwistig, overlaadde hun hellingen met kleu... van groen en geel en bruin in ongekende pra... en rijkdom, en toen zij er eenmaal zoo waren, ... zij hen aan den Tijd over, die hen, met kleine vo... verandering, behield.

Groote rivieren, op den top geboren, bruisen ... en vloeien het land in, onvermoeid en dartel en ... de vlakten vormden zich meren van zilver-parel... water, waarin de zon haar stralenbundels bre... en spelend, in purperen gloed, met de kabbelen... golfjes, deze doet leven.

Groote vogels trekken over het land in alle rich... tingen, zoeken er den weg. De gouden schijn va... het licht doet hun kleuren in felle pracht opgloei... en de reine blankheid van hun vlerken tot snee...

Koloniale School voor Meisjes en Vrouwen.

Westeinde 46, 's-Gravenhage.
(te bereiken met de tramlijnen 2, 3, 10 en 13)

De „*Koloniale School voor meisjes en vrouw...*" zal 24 September e.k. geopend worden en haar ... sen aanvangen op 26 September d.a.v.

Zij stelt zich ten doel, meisjes en vrouwen, ... zich in de Koloniën metterwoon gaan vestigen, ... bekwamen voor de taak, die haar aldaar wa... hetzij als zelfstandige, ongehuwde vrouw, hetzij ... gehuwde vrouw en moeder.

(Indien er plaats is, kunnen ook leerlingen, ... zich in andere streken gaan vestigen, waar zij ... kunnen hebben van dit onderwijs, de lessen volg...

De leergangen zijn als volgt vastgesteld:

1°. Lessen, waarin op de meest eenvoudige ... duidelijke wijze wordt getracht de levenstaak ... vrouw in de tropen, waar die in het moedersch... is gelegen, zoo omvangrijk mogelijk te bespre... (de z.g. „moedercursus"); te geven door Zr. L. ... HELLEMANS, oud-directrice-verpleegster van ... Rotterdamsche kliniek en polikliniek te Rotterd...

2°. Lessen in huishoudelijke ziekenverpleging ... ziekenvoeding; te geven door Zr. L. M. HELLEMANS.

3°. Lessen ter verkrijging van eenige vaardigh... in het bereiden van eenvoudige en dagelijks vo... komende gerechten uit de Hollandsche en de In... sche keuken; lessen in de beginselen der huisho... kunde (huisinrichting en onderhoud, enz.) en ... alles wat verder tot eene Indische huishouding ... hoort; te geven door Jkvr. D. VON SCHMIDT A... ALTENSTADT, oud-wd. directrice van het Tjik... ziekenhuis te Weltevreden. *)

4°. Lessen in het vervaardigen van onderkl... ding en zeer eenvoudige bovenkleeding voor zu... lingen, kinderen en volwassenen; voorlichting ... aankoop van uitrusting en uitzet voor Indië; te... ven door Mevr. de Wed. A. W. GLAZENER-MUNNICK.

*) Deze lessen zullen tijdelijk waargenomen worden ... Mevrouw S. F. M. van Overveldt—Biekart, oud-presid... van de Haagsche Coöperatieve Keuken.

5°. Lessen in de Maleische taal en Indische land- en volkenkunde; te geven door den heer B. J. VISSCHER, oud-inspecteur van het Inlandsch onderwijs in Ned.-Indië.
6°. Lessen in tropische hygiëne; te geven door Dr. A. H. NIJLAND, oud-directeur van het Instituut-Pasteur te Weltevreden.
7°. Lessen in verbandleer en eerste hulp bij ongelukken.

Verder zal er voor haar, die dit wenschen, gelegenheid zijn om het op den moedercursus van Zr. HELLEMANS genoten onderwijs practisch toe te passen in de „Toevlucht voor onverzorgde zuigelingen", Malakkastraat 147 (de kosten zijn *f* 10.— per week; noodig 1—3 weken). Het Bestuur zal gaarne aan reflectanten zijn bemiddeling verleenen.

De geheele cursus duurt drie maanden. Er zullen per jaar drie cursussen gegeven worden, te weten:

1. van half September—half December.
2. van half Januari—half April.
3. van half April—half Juli.

Deze opgave kan, wat de juiste data betreft, gewijzigd worden in verband met de vacanties.

De lessen worden gegeven:

Maandag van 10—12 v.m.; van 2—4 n.m.
Dinsdag van 9—12 v.m.; van 2—4 n.m.
Woensdag van 9—12 v.m.
Donderdag van 9—12 v.m.; van 2—4 n.m.
Vrijdag van 9—12 v.m.; van 2—4 n.m.

Het schoolgeld voor den geheelen cursus bedraagt *f* 75 bij vooruitbetaling.

Desverkiezende en indien daartoe gelegenheid bestaat, kan men alleen volgen:

1. den z.g. „moedercursus" met de daaraan verbonden lessen in huishoudelijke ziekenverpleging en -voeding en de naailes (kosten *f* 40 bij vooruitbetaling;
2. de lessen in tropische hygiëne, verbandleer en eerste hulp bij ongelukken (kosten *f* 30 bij vooruitbetaling);

Inschrijving van leerlingen (mondeling of schriftelijk) geschiedt uitsluitend bij de Directrice, Zr. L. M. HELLEMANS, voorloopig van Loostraat 54, Den Haag, tot 15 September e.k.

Voor ouders en belangstellenden is de Directie te spreken op Woensdag en Vrijdag van 3—5 uur.

Het Bestuur:

W. A. L. ROS-VRIJMAN, *Presidente.*
S. F. M. VAN OVERVELDT-BIEKART, *Vice-Presidente.*
M. STIBBE-KNOCH, *Penningmeesteres.*
C. C. STAEL VAN HOLSTEIN-VAN VLOTEN.
G. J. OUDEMANS, *Secretaris*, Jan van Nassaustraat 46.

Uit de Pers in Nederland.

Een onderhoud met den afgetreden Gouvern.-Generaal.

De correspondent van de Tel. te New-York heeft een onderhoud gehad met Graaf van Limburg Stirum, den gewezen G.-Generaal van Ned.-Indië.

Toen Z. Exc. de Ned. koloniën verliet, waren de politieke omstandigheden zeer gunstig, die op economisch en commercieel gebied echter minder. Hij verwacht, dat na de herziening van het Indische regeerings-reglement een groote verbetering in den toestand zal komen, vooral voor het bestuur der koloniën en het opbouwen van zoo vriendschappelijk mogelijke verhoudingen tusschen Indische autoriteiten, het Indische volk en Nederland. Hij hoopt, dat deze herziening spoedig plaats vinden zal en geen jaren zal duren. Een innige verstandhouding onder de autoriteiten zal den tegenwoordigen toestand consolideeren en gunstig werken voor de toekomst.

De tijden, dat alleen Java beschouwd werd als eenig belangrijke kolonie, zijn voorgoed voorbij. De bezoeken, die de G.-G. aan Sumatra, Celebes en andere eilanden bracht, werden door de Inlandsche vorsten en hoofden hoogelijk gewaardeerd. Deze politiek moet volgehouden worden. Zij zaait vriendschap en vertrouwen tusschen de Regeering, de Inlandsche vorsten en de bevolking.

Op een vraag over de politieke betrekkingen tusschen Japan en de koloniën antwoordde Zijne Excellentie, dat er geen geschillen van eenigen aard tusschen de twee zeer bevriende gouvernementen bestaan. In den aanvang zijn eenige bedenkelijke

bracht overgaan. Ze bouwen er hun nesten uit de stof, door de natuur daar voor hen gebracht. Ze vermeerderen zich volgens vaste wetten, zonder weten, uit scheppingsdrang, die in hen is. Gehecht aan den bodem, die hen het leven schonk, zenden zij elken zonnedag hun jubel op, dat, gelijk een Hooglied, wegsterft over de wijde vlakten......

De schepping, in welke ook zij leven, is grootsch en eenzaam. Zij begrijpen er niets van. Zij vragen niet naar het doel van hun bestaan, noch verdiepen zij zich in de wetenschap hoe zij gekomen zijn.

Ze zijn er eenvoudig...... als sieraad van de Natuur.

Doch in de eindelooze wouden culmineert de scheppingsdrang. Deze zijn ontzagwekkend door hun beangstigende dichtheid. Vervaarlijk van omvang zijn de woudreuzen, aan welker voet zich geen historie afspeelde van eenige waarde voor de geslachten, die kwamen en gingen. Stil en stom hebben zij het woud vertegenwoordigd, zonder andere, levende getuigen, dan het wild gedierte, dat daar verblijf houdt en zich — een elk op zijn terrein — heerscher gevoelt op zijn grondgebied. Vervaarlijke slingerplanten, vreemd en grillig van vorm, nestelen zich om en door het hout, vlechten er met ontelbare luchtwortels in dichten samenhang een alversperrend netwerk van draden, zoo ondoordringbaar, dat slechts de gewapende menschenhand zich er een pad te banen vermag. Wat uitgeleefd is, valt neder en blijft liggen; nieuw leven zoekt er overheen en tusschendoor bestaansgelegenheid. Een toomeloos wilde schepping, waarin alles, dat voortwoekert, ontsproten aan den zich zelf bereidenden bodem, een nieuwe bijdrage vormt tot den chaos, op de vergankelijkheid der dingen gebaseerd.

Hier schemer, ginds diepe duisternis, in welke men tastend den weg zoekt, biedt het woud een „veilige" woonstee aan het gedierte, dat schuw rondloert, bij instinct wetend, dat het eigen leven immer in gevaar is. Toch is er, naast zekere onrust, rust in hen alle, totdat de vreemde bezoeker komt, die hen opschrikt. Dan breekt, naast hevigen angst voor het vreemde verschijnsel, het ongetemde dier, in doodsnood, in hem los. En hij zal zich terug trekken, dieper het donkere woud in, om aan zijn belager te ontkomen. Snuivend jaagt de bantengstier voort, planten en jong hout vertrappend, zich vaak tot bloedens toe de mooie huid verwondend, tot eindelijk het verstand zegeviert en het fraaie dier wordt neergelegd in de groote Schepping, in welke het, op eenmaal voortgekomen, leefde, zonder te beseffen, waar en hoe het daar gekomen was.

Doch niet vaak — gelukkig — wordt de diepe rust van het woud verstoord. Want de immense stilte van het bosch, dat door zijn isolement eene Schepping op zich zelve is, verhoogt de harmonische en imposante schoonheid van het land, aan alle zijden door de zee omspoeld.

O Seigneur, exaucez et dictez ma prière,
Vous la pleine Sagesse et la toute Bonté.
Vous sans cesse anxieux de mon heure dernière,
Et qui m'avez aimé de toute éternité.

Paul Verlaine. Prière du matin.
Choix de Poésies.

Japansche elementen weggezonden. De Japansche regeering ontving toen een volledige uiteenzetting.

Dit is nooit meer voorgekomen en de Japanners worden op gelijke wijze beschouwd als de blanken. Dit wordt door de regeering te Tokio en het Japansche volk zeer gewaardeerd.

Later bezocht een Japanner van hoog aanzien de koloniën en had een onderhoud met den G.-G. en bekende Nederlandsche burgers. Hij stelde de diverse gesprekken en de hartelijke ontvangst op hoogen prijs en verliet Indië met de beste indrukken.

De Japansche bladen publiceerden zeer welwillende interviews over deze halfambtelijke reis.

Japansche financiers en kooplui voeren een vlot handelsverkeer met de Hollandsche financiers en kooplui.

Z. Exc. had den grootsten eerbied voor onze O.-Ind. ambtenaren. Hij arbeidde in groote harmonie met zijn uitgebreiden staf van ambtenaren. Ook heerscht er een goede verstandhouding tusschen de Nederlandsche ambtenaren en de Indische overheden. De Indische regeerende vorsten en bestuurders zijn prachtig in hun aangeboren beleefdheid en hoog ontwikkelde Oostersche beschaving. Zij zijn de ware dragers van een schitterende, oude cultuur, en trouwe en vertrouwenswaardige vrienden van de Nederlandsche regeering.

Zelfbeschikkingsrecht voor Indië.

De *N. R. C.* schrijft hierover o.m.:

„Voor het koloniale gedeelte der Grondwetsherziening heeft de Regeering een gelukkige hand gehad. Zij heeft de hoofdzaak weten te grijpen. Zij heeft in haar memorie van toelichting die hoofdzaak geformuleerd in een vorm, die zoowel in den Volksraad als bij de Tweede Kamer met reden toejuiching heeft gevonden. Gelukt het den herzienen Grondwetstekst aan deze bedoeling nu ook zuiver te doen beantwoorden, dan is op een gewichtig punt het succes der komende Grondwetswijziging verzekerd.

Hoe denkt zich de Regeering die Indische hervormingen, waarvoor de Grondwet ruim baan behoort te maken?

Wat de richting betreft, is de Regeering van oordeel, dat zoowel wetgeving als bestuur ten aanzien van de inwendige aangelegenheden zooveel mogelijk moeten worden gelegd in handen van in Indië zelf zetelende lichamen en overheden en dat aan de aldaar gevestigde bevolking een zoo groot mogelijke invloed op en aandeel in de samenstelling dier lichamen moet worden toegekend.

„Van gewicht is de vraag: of de voor wetgever en Kroon gereserveerde macht zóó juist in het ontwerp is omschreven, dat de Indische organen toch weer niet achter het net kunnen visschen? De in menig opzicht verdienstelijke Volksraaddiscussies op 26—29 April 1921 hebben van nogal wat wantrouwen blijk gegeven; het is zaak, alle aanleiding tot zulk wantrouwen te voorkomen.

„Hoofdzaak is het punt: de Koninklijke wetgeving voor de koloniën, waaraan de Indische herzieningscommissie kort en goed een eind wilde maken, en die de ontwerpen Grondwet handhaaft voor onderwerpen, welke de wet met name zal moeten aanwijzen. Ons schijnt dit Regeeringsvoorstel breed gedacht en juist, en van het Indische denkbeeld bitter weinig verschillend om deze reden dat, ook indien men den kolonialen algemeenen maatregel van bestuur met één slag verschafte, men toch noodzakelijk, bij wijze van overgang, voor bepaalde onderwerpen 's Konings regeling zou moeten instandhouden, hetgeen ook het Grondwetsvoorstel wil. In het Regeeringsartikel, niet minder dan in het Indische denkbeeld, ligt het perspectief dat 's Konings wetgeving voor overzeesch gebied wegzinkt en verdwijnt. Wel zouden wij gaarne in de Grondwet zelf, en niet in de toelichting alleen zien uitgedrukt, dat ontwerpen van algemeene maatregelen van bestuur voor Indië of voor de West zooveel mogelijk openbaar gemaakt op bij de wet te bepalen wijze.

Eén punt van importantie is in het vorenstaande niet genoegzaam uitgekomen. Het betreft de gemoedsstemming van den Volksraad en van Indië. Indië had méér gewild; het had het toekomstige zelfbeschikkingsrecht van Indië (het Kamerverslag spreekt van: zelfbestuur) forscher, royaler, in de Grondwet willen geteekend zien, en wel in een afzonderlijk hoofdstuk — zijn de koloniën dit minder waard dan de waterschappen? —; het had een gansche reeks van bestaande koloniale twijfelpunten willen zien opgelost, nu Indië aan het begin van een nieuwe aera staat. Bij de eindstemming in den

---

In de vlakten en op de hellingen der bergen worden de cultures beoefend; daar worden rijst en koffie, thee, kina en tabak en vele andere gewassen gekweekt, die bestaansbronnen vormen voor de vele menschen van allerhande rassen, die zich op het land hebben neergezet.

Diepe rust zetelt er in die wond're Schepping, uit Zon en Water voortgekomen. Het is alsof een Sabbath's rust, ondanks vele eeuwen van arbeid, het wijde, zonnige land drukt. De uitgestrekte thee- en kina-tuinen, de zwaar belaste sawahs, waar de overrijpe rijsthalmen, als een vloed van deinend goud, het oog in verrukking brengen; de onafzienbare suikerrietvelden met hun meer dan menschenhoog, wit gepluimd gewas; de tabaks- en koffieaanplantingen, zij alle getuigen wel van arbeid, doch men gelooft er niet aan, wanneer men, op zijn reizen daar langs stoomend, telkens weer en overal, diezelfde ongerepte rust aanschouwt. Geen vogel hoort en ziet men, hoewel er talloozen zijn, niets verbreekt er de stilte dan het zachte ruischen van den zefierwind door de aren op het veld of soms het eentonig geschuifel en geklater van het water van een stroom, dat, voortgestuwd langs zijn grillige, steenachtige bedding, in schuim- en zilverpareling aan zijn eenzaamheid zoekt te ontkomen.

De verlatenheid van het land, de rust, te midden van welke alles opbloeit en — onherroepelijk eenmaal — ten onder gaat, zij schrijnen de ziel. Het is *te* schoon, *te* rustig.

En de menschen, die er leven, zijn in volkomen harmonie met de Schepping. De landbouwer, de vrome desa-man, als men hem ziet, men hoort hem niet. Als een stille werker tijgt hij, wanneer de zon aan den hemel klimt, naar de plek, waar de arbeid hem wacht. Niet uitermate vroolijk, noch smartelijk gedrukt, is hij immer dezelfde, evenwichtig-rustige mensch, die in groote soberheid levend dag in, dag uit zijn arbeid verricht. Hij gelooft — als wij — in een God. Deze heet Allah en Hij is de Al-bestierder, in wiens hand hun aller lot rust. Allah, die groot is en rechtvaardig, waakt over hem, als een vader over zijn kroost en Allah zal zich dus ook over hem ontfermen. Hierin vindt hij steun; hij geeft zich in volmaakt vertrouwen; hiervan getuigen zijn goed geëquilibreerde gemoedsgesteldheid, zijn „strootje", dat hij onder den arbeid rookt en zijn zang, dien hij neuriënd doet hooren en in welken zich afspiegelt — onbewust — de horizonlooze melancholie, die de moederaarde in zijn ziel heeft overgeplant. Hij geeft zich aan de Natuur, zooals deze zich, op haar beurt, aan hem geeft, ieder naar hun aard, gelijk moeder en kind.

Zij, allen, zijn er......

> „In the worlds' audience-hall the simple blade of grass sits on the same carpet with the sunbeam and the stars of midnight."
>
> Tagore. The Gardener.

(Wordt vervolgd.)

Volksraad op 29 April 1921 hebben dan ook vijf leden tegen de Grondwetsvoorstellen gestemd als „onvoldoende". Maar de groote meerderheid legde zich uit practische overwegingen en met een paar gewichtige amendementen, bij den vorm van het aangebodene neer. Wij achten deze houding bezonnen — de Volksraadstemming over art. 6 der Grondwet (Nederlanderschap en naturalisatie) wijst aan, in welk een wespennest men zich steken zou door onrijpe vraagstukken definitief te willen afdoen —, maar wij zijn tevens van oordeel, dat deze houding van Indië's officieele en niet-officieele representanten aanspraak heeft op zeer groote waardeering. Voor de Nederlandsche regeering en voor de Staten-Generaal moge zij een aansporing wezen om ook hunnerzijds op den weg der tegemoetkoming zoover te gaan als mogelijk is, en rekening te houden met Indische begeerten, die hier niet, doch ginds wel, de gemoederen warm maken en veilig in West-Indië weerklank vinden.

De *N. R. Ct.* hoopt, dat de autoriteiten hier te lande inschikkelijkheid willen betoonen op één punt, waaraan men ginds uitermate hecht, het verplichte hooren van Indië zelf, voordat op het Binnenhof een wet voor Indië wordt vastgesteld.

„Indien ook bij de behandeling van een nieuw Regeeringsreglement voor Indië een paar bekwame en geachte Indonesiërs in beide Kamers op het Binnenhof konden verschijnen — niet als Regeeringscommissarissen, maar als vrije bepleiters van Indië's belangen en wenschen — wij gelooven, dat zij niet enkel met respect ontvangen en met aandacht aangehoord zouden worden, doch dat ook de Regeering zelf bij hun aanwezigheid baat zou vinden. Hoeveel dieper indruk maakt niet het rechtstreeksche woord van den betrokkene zelf dan hetzij een geschreven stuk, hetzij het woord van een ambtelijk tusschenpersoon. Regeering en Kamers blijven in hun beslissingen natuurlijk volkomen vrij."

Persoverzicht uit de Indische Bladen en Tijdschriften.

UIT DE EUROPEESCHE PERS.

Het vlootplan.

De Volksraad heeft met 37 tegen 8 stemmen zijn goedkeuring gehecht aan het vlootplan.

De *Sum. Post* — d.d. 8 Juli — protesteert tegen de voorstelling als zoude dit maritieme defensieplan beteekenen een verdediging van Indië. Het plan verdedigt Java en laat de buitengewesten à la merci van den eventueelen belager. De Riouwarchipel en Makassar worden neven-steunpunten der vloot ter verdediging van de toegangen tot de Javazee, dat wil zeggen den toegang tot Java. Basis van den geheelen opzet is de verdediging van Java, het „hoofdeiland", een aanval op welk eiland door den Directeur van Financiën de „ergste" bedreiging wordt genoemd. Java echter is niet meer het hoofdeiland van Ned.-Indië, in politieken zin althans niet. De toekomstige beteekenis van Indië in de internationale verhoudingen is gelegen in den mineralen-rijkdom van den bodem. Java is mineraal-arm, de buitengewesten echter bergen schatten in hun bodem. De buitenwereld, de „wereldmarkt" en de wereldpolitiek van 't oogenblik en van de naaste toekomst vragen naar petroleum en andere minerale stoffen, noodzakelijk voor den opbouw van moderne defensiemiddelen, vide Amerika's actie ten opzichte van Mesopothamië en Djambi en Japan's jongstgebleken aspiratiën in die richting. Als eerst Sumatra, Borneo en Celebes zijn onteigend, volgt Java vanzelf.

Het politiek uitgangspunt van het vlootplan deugt derhalve niet. En daarom is dat geheele ontwerp een geld-wegsmijten, daar het eigenlijke doel, de bewaring van Indië als geheel, er niet door bereikt kan worden, terwijl 't al dadelijk gevaar oplevert voor moeilijkheden met Engeland, welk land waarschijnlijk niet gaarne een Nederlandsche maritieme basis in den Riouw-Archipel gevestigd zal zien.

De defensiecommissie heeft haar plan ingericht op de verdediging van Java, omdat zij evengoed als ieder ander weet, dat de verdediging van Indië een utopie is. Waarom wordt dit niet erkend en ten koste van millioenen en millioenen, welker last ons volk niet dragen kan, nu niet en in de eerste kwarteeuw niet, de schijn in de plaats van de nuchtere werkelijkheid gesteld?

Men denkt de Indische vloot met Indisch personeel te kunnen bemannen; Hollandsch personeel is er immers in 't geheel niet voor. Ook dit is een utopie; om een Indische vloot met Indisch volk te kunnen bemannen, zouden de Nederlandsch-Indiërs een zeevarend volk moeten zijn; doch dit zijn ze niet, en er is van deze bevolking in geen 50 jaar een zeevarend volk te maken.

P r e a n g e r B o d e en L o c o m o t i e f verwijten de *Sum. Post* utopistische hersenschimmigheid, als het blad zegt, dat Nederland in Indië slechts één plechtanker heeft: een voorbeeldig bestuur, waardoor ons Indisch volk weigeren zou zich onder andere leiding te stellen dan de onze. Deze gedachte is geene utopie, doch berust op de w e r k e l i j k h e i d van 't oogenblik: de instelling van Westersch beheer in niet-Westersche landen door mandatarissen der Westersche beschaving, onder auspicie en contrôle van den Volkenbond. Wanneer men het blad — gelijk de *Loc.* doet — tegenvoert, dat men ondanks het allerbeste door ons gevoerd bestuur, altijd wel een stok zal kunnen vinden om den hond te slaan, dan is dit wáár. Doch even waar is, dat onder die omstandigheden het eindresultaat hetzelfde zal zijn als bij een verdediging van Indië gelijk door de defensie-commissie voorgesteld. Doch met dit verschil, dat alsdan de geheele Westersche beschaving verantwoordelijk zal zijn en blijven voor een o n r e c h t, ons onder de oogen der gansche wereld en onder die van het door ons voortgeleide volk aangedaan.

Dit is onze w e r k e l ij k e situatie in het Oosten, nu en in de toekomst. Niet de Sum. Post bezondigt zich aan utopieën, doch degenen, die voorgeven Nederlandsch-Indië in staat van tegenweer te kunnen brengen door de oude middelen van geweld. De Directeur van Financiën beweert, dat de benutting van vreemd kapitaal in ons Indisch gebied ons noodzaakt dat gebied te verdedigen. Dit is een utopisch speculeeren op onwetendheid bij hen, die niet onwetend zijn. Het vreemd kapitaal zoekt onze buitengewesten — kan ook niet anders zoeken dan onze buitengewesten — en het weet, dat wij juist die buitengewesten n i e t verdedigen. Het vreemd kapitaal is niet blind en ziet dus dat het aan deze Indische vloot niets heeft.

De *Loc.* zou niet willen opzien tegen het brengen van nog grootere offers voor de verdediging van Ned.-Indië, indien er maar stevige waarborgen zijn dat deze ook inderdaad zullen leiden tot het beoogde doel en ons niet naar den nog altijd hachelijken toestand voeren van een weermacht, die officieel als „uiterst minimum" staat geteekend. Ofschoon Volksraad en pers in het algemeen het vlootplan blindelings en met gezagsgeloof hebben aanvaard, meent de *Loc.* — dd. 25 Juni en 9 Juli — te hebben aangetoond, dat er voor twijfel helaas nog plaats is. Uitvoerig betoogt het blad o.a., dat de vloot te spoedig te veel verouderd zal zijn, hoe men zich te zeer blind staart op den imaginairen aanval op Java, terwijl Sumatra een aantrekkelijker object zal zijn en waarom de 32 voorgestelde duikbooten misschien alleen een macht van beteekenis vormen, wanneer men heel de defensie van Indië tot een defensie van Java beperkt, doch dan moet van een Indische defensie ook niet meer worden gesproken.

De *Java-Bode* — van 5 en 6 Juli — bevat een uitvoerige, zakelijke beschouwing van den luitenant ter zee Van Reede ten gunste van de vlootplannen en heeft zich, zooals het in zijn nummer van 2 Juli mededeelt, door den heer Van Reede laten overtuigen.

De Inlandsche leden en de Vlootplannen.

Zoo er ooit een vergadering van den Volksraad is geweest, waarin de besprekingen op zéér hoog peil stonden, dan was het de avondzitting van 4 Juli bij de behandeling van de vlootplannen. Aldus de *Java-Bode*.

In de eerste plaats, wijl de heer Koesoemo Joedo een rede hield, welke te beschouwen is als een oratorisch meesterstuk. Van het begin tot het eind wist deze vlotte spreker zijn auditorium te boeien en algemeen was men op de tribunes van oordeel, dat de heer Koesoemo Joedo een sieraad van het college is. Groote waardeering voor het Nederlandsch bewind over deze gewesten sprak er uit zijn rede, woorden die goed doen in dezen tijd.

De ontwikkelde Inlander wéét, dat Indië er onder Japansche „overheersching" erger aan toe zou zijn dan onder Nederlandsche, en dat ook Engelsche of Duitsche hem geen hooger heil zou brengen. Daarom wenscht hij niet door een ander dan Nederland overheerscht te worden en wil hij zich weerbaar maken tegen mogelijke aanvallen van buiten.

Dat is nog iets anders — men dient het zich nu eindelijk maar eens in de ooren te knoopen — dan het praatje dat de Inlander toch o! zoo veel van Nederland houdt. Nòg eens, men late zich vooral niet van de wijs brengen: de Inlander — ook de Sarikat Islam — wenscht Indië te verdedigen en vrij te maken, maar niet voor het geliefde Nederland, doch voor Indië zelf. Als men dàt begrijpt, staat men op zuiveren grond. De „Indië Weerbaar" deelneming in 1917 van de S. I. was noch vóór, noch ook tegen Nederland, maar zij was alleen voor Indië. Doch hoe de verschillende partijen er ook over denken, feit blijft, dat alle leden, voor zoover ons bekend, vóór de plannen zijn, met uitzondering van...... den strijder voor de belangen van de oud-strijders, den heer Aay, die een pacifistisch jasje had aangetrokken. Zijne rede is opgenomen in de Java-Bode van 6 Juli. Evenals de heer Koesoemo Joedo hield ook de heer Bergmeijer een voortreffelijke rede, welke wel in de *Banier* zal verschijnen.

De handel van Australië met Java.

De heer William Sumpton van Fremantle keerde kort geleden terug van een zakenreis naar Java. Hij verklaarde, dat hij zeer onder den indruk was van de welvaart op dat eiland, dat volgens hem een ware goudmijn voor Holland is, lezen wij o.m. in het *Soer. Hbl. Ieder leeft er in tevredenheid*(!) en het land ondervindt in geen enkel opzicht de gevolgen der industrieele moeilijkheden, die in de andere deelen der wereld voorkomen. Het eiland brengt een groot aantal artikelen voort, waarvan het gevolg is, dat er zich een omvangrijke uitvoerhandel heeft ontwikkeld.

De heer Sumpton liet zich zeer enthousiast uit over de handelsmogelijkheden met Java. De wisselkoers was van zeer gunstigen invloed op den handel op Java en wegens den voorspoed op dat eiland bloeide er het zakenleven, ofschoon het vooruitzicht voor den uitvoer van sommige artikelen niet meer zoo gunstig was als eenige jaren geleden. West-Australië bezit industrieën, die op Java nooit zullen kunnen bloeien. Het heeft o.a. een uitstekend afzetgebied voor rundvleesch, in de Straits en omliggende landen. De heer Sumpton legde ook den nadruk op den uitvoer van fruit; het s.s. *Marella* had 1800 kisten druiven, appels en peren vervoerd. Met betrekking tot den invoer van bananen van Java en andere eilanden nabij Australië maakte de verhoogde invoerrechten op vruchten den import ervan bijna onmogelijk.

„Java wordt spoedig een land van groote handelsmogelijkheden voor Australië," eindigde de heer Sumpton zijn betoog. „En het valt ten zeerste te betreuren, dat de geografische nabuurschap van de twee landen niet tot uiting komt in hechtere handelsrelaties. Voor West-Australië is de korte afstand naar Java een groot commercieel voordeel en *indien er meerdere scheepvaart-faciliteiten verleend werden*, zouden wij in staat zijn bijna geheel in Java's behoeften te kunnen voorzien."

De *Java-Bode* deelde onlangs mede, dat de tentoonstelling van Ned.-Indische producten en kunstvoortbrengselen te Sydney, tijdens het bezoek van den oud-gouverneur-generaal Van Limburg Stirum aan die stad, een groot succes is geweest.

Naar dit blad verneemt, is naar aanleiding van dit goede resultaat door den Nederlandschen Consul te Sydney het voornemen opgevat om in April of Mei 1922 een „Javaweek" te organiseeren in het gebouw van de bekende firma Farmer & Co., die zich daartoe bereid verklaard heeft. Te Sydney, het handelscentrum van Australië, kan de belangstelling voor N.-I. thans zeer groot genoemd worden.

Het Koloniaal Instituut.

Omega schrijft in zijn Amsterdamsche brieven aan de *Sum. Post* (dd. 30 Juni) zeer waardeerend over het Koloniaal Instituut. Hij wijst er o.m. op hoe het Instituut langzamerhand van grooter beteekenis wordt voor de wetenschap en de practijk. Nu is weder aan de Amsterdamsche Universiteit een nieuwe leerstoel gevestigd door de benoeming vanwege het Instituut — en door deze instelling bekostigd — van den bekenden dr. N. H. Swellengrebel, die colleges zal geven in de kennis van de dierlijke parasitismen van den mensch in Ned.-Indië.

De vertegenwoordigers van het Instituut zitten niet stil.

In deze dagen is professor Van Eerde te Parijs als een der vertegenwoordigers van ons land op een vergadering van het Internationaal Koloniaal Instituut en tegelijkertijd maakt dr. De Bussy zich verdienstelijk te Madrid, waar hij ter gelegenheid van de zoogenaamde Nederlandsche week een uitgebreide inzending van het Instituut met betrekking op koloniale producten heeft ingericht.

Intusschen is het gebouw aan het einde van de Plantage nog steeds in aanbouw, maar het vordert thans zienderoogen.

Reeds eenige jaren lang is de bekende oud-luitenant-kolonel van het Ind. leger, G. B. Hooyer, bekend als schrijver van werken op het gebied van de krijgswetenschap en ook van meer populaire geschriften, bekend ook als begaafd teekenaar, ijverig bezig geweest om de ontwerpen te maken voor de friezen en kapiteelen in dit gebouw; deze worden door den Haarlemschen beeldhouwer Louis J. Vreugde in marmer uitgevoerd. In het thans door het Instituut uitgegeven boekje krijgt men een volledig overzicht van dezen veelomvattenden arbeid.

Het moet schr. als Amsterdammer echter van het hart, dat overste Hooyer in zijn verdienstelijke beschrijving één sprekend anachronisme heeft begaan. Schr. wil hem hierover niet hard vallen; ook doet het niets af van het verdienstelijke van zijn arbeid als ontwerper en teekenaar, maar er blijkt uit, dat hij zich niet voldoende rekenschap heeft gegeven van het beeld, dat Amsterdam vertoonde en van den omvang der stad in de periode, die hier is behandeld.

In zijn beschrijving laat de heer Hooyer de deftige reeders, bewindhebbers van de Compagnie van Verre, die de vier schepen van de vloot hadden uitgerust, naar het IJ wandelen om van het vertrek getuigen te zijn, nadat zij de „Heerengrachtpaleizen" hadden verlaten!

Dit is, historisch gesproken, een onmogelijkheid. In 1595 bestond er nog geen Heerengracht en waren er dus nog geen „Heerengrachtpaleizen". Het stadje was nog zoo bitter klein en vertoonde een middeleeuwsch aanzien. Het heele toenmalige Amstelredamme zag er precies nog zoo uit als het in bijzonderheden is afgeteekend op een plattegrond in vogelvlucht van Cornelis Anthoniszoon in 1544. Het lag dus besloten tusschen het Singel, niet voor niets de benaming voor een ringgracht, een deel van den Amstel (het deel, dat nu binnen-Amstel heet, tusschen de Munt en het Doelen Hotel), den

Kloveniersburgwal en Geldersche Kade. Van den Ykant gezien stond aan het Singel een oude toren, die toen nog de Heilige Kruis- en niet heel veel later de Haringpakkerstoren heette en aan de Geldersche Kade de Schreiers-toren, die er nog altijd is.

Het eigenaardige, het kenmerkende van het geval is dit, dat de eerste vloten uit Indië groote winsten medebrachten en een hernieuwden opbloei veroorzaakten, welke zich omstreeks 1615 heeft uitgesproken door een verbazend snel voltrokken nieuwen uitleg. De muren en bastions langs de ringgrachten werden geslecht en aan den Westelijken kant werden nieuwe grachten geprojecteerd, in concentrische ringen om het Singel heen en dus steeds wijder bogen vormende. Dit was het begin van het grootsche en magistrale grachtenplan, hetwelk in een verbazingwekkend snel tempo werd uitgevoerd.

De deftige Amsterdammer van het laatst der 16e eeuw, leden van de vroedschap en notabelen, woonden nog in de Warmoesstraat en andere, thans onaanzienlijke straten en stegen in de omgeving van de Oude Kerk; en wat de aanzienlijke kooplieden en dus ook de reeders van de eerste vloten aangaat, zij woonden liefst aan de Oude Zijde, op den Fluweelen Burgwal, d.w.z. op den Oudezijds Voorburgwal, waar tegenwoordig bijna uitsluitend tabakskantoren zijn gevestigd.

Aan de waarde van het werk, dat Schr. hier bedoelde, — hij wil het nog eens met nadruk herhalen — doet dit alles natuurlijk niets af.

UIT DE INDISCHE PERS.

Een en ander over het Krontjonglied.

Van de vele bestaande Inlandsche liederen wordt het Krontjonglied door de verschillende volksgroepen van Indië al meer en meer op prijs gesteld.

Die Krontjongliederen zijn nergens vreemd voor de Javaansche bevolking, want overal waar feest wordt gevierd, hoort men het Krontjonglied òf spelen òf zingen.

Het gehoor voelt zich dan op zijn gemak.

Ook de Sumatraan waardeert het Krontjonglied en wil gaarne medewerken aan de verspreiding daarvan.

De redactie van de „Sinar Sumatra" heeft in verband daarmede, in het nummer van 4 Mei 1921, iets ten beste gegeven omtrent den oorsprong van het Krontjonglied.

In het begin van de 16e eeuw, zegt zij, werd Jacatra, destijds ook wel geheeten Petjah Koelit en waar later de oude stad Batavia werd gebouwd, het eerst door de Portugeezen bezocht.

Deze leefden dáár met de Inlandsche bevolking, waarvan de nakomelingen „Moestiza" werden genoemd en waaraan de Nederlanders den naam van mestiezen gaven.

Bij hunne komst brachten die Portugeezen vele muziekinstrumenten mede, waaronder een vijfsnarig instrument van hout vervaardigd, dat de „Krontjong" werd geheeten, in overeenstemming met het geluid dat het gaf, als er op werd getokkeld.

In den volksalmanak „Balai Poestaka" wordt eveneens vermeld, dat de Portugeezen vele liederen op Java brachten, waaronder vooral een zacht melodieus lied, dat met een Krontjong kon worden begeleid.

Dit lied, dat door de Inlanders destijds als het Krontjonglied bij uitnemendheid beschouwd werd, werd door de Portugeezen „Moresco" genoemd en heeft veel overeenstemming met een lied, dat thans nog in het oostelijk gedeelte van onzen Archipel wordt gezongen (o.a. op het eiland Banda).

De Portugeezen, die te Jacatra woonden, hielden veel van hunne zangen, omdat zij ze in versvorm konden opzeggen en ook in versvorm beantwoordden.

Bij heldere maan sloten de Bandaneezen zich bij de Portugeezen aan en dan werden boottochten gemaakt, bij welke gelegenheid alle beschikbare soorten van muziekinstrumenten, als viool, fluit, de rebana en de krontjong werden medegenomen.

Die liederen, waaronder vele van vleiende strekking en ook de minneliederen werden in de Portugeesche taal gezongen.

Een ander lied is bekend onder den naam van prounga.

Het werd op de Krontjong gespeeld als de andere liederen, doch de wijze van tokkelen was anders.

Vooral de Bandaneezen, die in de kampong Banda woonden, zongen dit Krontjong Banda-lied, dat echter slechts door één persoon werd gezongen en voorgedragen.

Toen het Nederlandsch gezag te Jacatra werd gevestigd en de Portugeezen de stad moesten verlaten, bleven de Bandaneezen en de Mestiezen in de stad wonen, terwijl een groep Goareezen eene vestiging bouwden aan de Soengei Lagoa in de nabijheid van Tandjong Priok, alwaar de kampong werd gesticht, die thans onder den naam van Toegoe bekend is.

Gedurende den eersten tijd na het vertrek der Portugeezen bleef men de liederen in de Portugeesche taal zingen, doch geleidelijk kwam daarvoor de Maleische taal in de plaats en dat is sedert zoo gebleven, terwijl men thans Krontjongliederen in de Maleische taal vervaardigt.

De Goasche kampong werd de plaats voor den aanmaak van nieuwe muziekinstrumenten, waarvoor de vroegere Portugeesche als model dienst deden.

Vooral het hout van de kenanga- en tjempakaboomen bleek bijzonder geschikt voor de vervaardiging van Krontjongs.

De daarvoor noodzakelijke snaren werden uit China aangebracht en voldeden even goed als die welke uit darmen worden vervaardigd.

Zoowel het Moresco- als het Proungalied is in den loop der tijden veranderd, doch het grondmotief is gebleven.

Het nieuwste Krontjonglied, dat uit die vroegere Portugeesche liederen is gesproten, is „Nachtsouvenir van Weltevreden", dat men dikwijls in de Bataviasche parken hoort zingen.

Het oorspronkelijke Morescolied is evenwel ook nog aan het volk bekend, dat het als Moeritskoe uitspreekt.

Het Krontjongwiegenlied „Melajang" wordt zoo genoemd, omdat het op eene sleepende, wiegende wijze wordt voorgedragen.

UIT DE CHINEESCHE PERS.

Klachten over de onreinheid in de wagons van de Staatsspoorwegen op Java.

Herhaaldelijk werd reeds in deze rubriek gewezen op de door Chineezen en Inlanders op Java in de Chineesche en Inlandsche pers voorgebrachte klachten over zekere gebrekkige toestanden en verhoudingen bij den Dienst der Staatsspoorwegen aldaar.

In hoeverre aan die grieven werd tegemoet gekomen is niet bekend, doch het feit bestaat, dat sedert geruimen tijd ten deze weinig meer werd vernomen, totdat „Asian Arinus" nu in de „Perniagaän" van 22 Maart 1921 zich beklaagt over de onreinheid in de wagons van de Staatsspoorwegen.

Hij deelt daarbij mede, dat hij op Zondag 20 Maart 1921 met eenige kameraden per ochtendsneltrein van 6 uur 34 van Weltevreden vertrok en in de IIde klasse plaats nam.

Niet alleen dat het roet uit den schoorsteen van de locomotief door de wagonramen naar binnen drong en de reizigers terstond bevuilde, heerschte er ook nog een ondragelijken stank van het ongereinigde privaat, hetgeen eveneens de reizigers in de Iste klasse ontstemde.

De reizigers kregen het zelfs zóódanig te kwaad, dat zij een toevlucht wilden zoeken in een wagon IIIde klasse, waar de toestand echter nog een graadje erger was.

Aan de reiniging van het privaat was in het geheel geen zorg besteed; geen droppel water was aanwezig om zich persoonlijk te reinigen, hetgeen de aanleiding was dat een ondragelijke stank zich in de wagons verspreidde en de reizigers weê maakte.

Die toestand is, zegt de schrijver, niet die van één ongelukkigen dag, doch bestaat doorloopend en het is voor hem een raadsel, hoe het mogelijk is dat het Beheer der Staatsspoorwegen op Java een toestand handhaaft, die aan de betrokken autoriteiten zeer goed bekend en bepaald voor de gezondheid der reizigers schadelijk is.

Vergelijkt men de beschreven toestanden met die, welke bij de andere spoorwegmaatschappijen bestaan, dan valt het terstond op hoe de reinheid daarbij veel meer in het oog wordt gehouden dan bij den Dienst der Staatsspoorwegen en hoe er altijd voldoende rein water in de wagons aanwezig is.

Nu de schrijver het bovenstaande heeft voorgebracht, grijpt hij deze gelegenheid aan om ook nog eens op andere onregelmatige toestanden bij den Dienst der Staatsspoorwegen te wijzen.

Zoo komt een beambte van het dienstpersoneel op het traject Tjiandjoer—Batavia van tijd tot tijd natuurlijk ook in de IIIde klasse-wagons en kijkt dan naar de bagage, welke onder de zitbanken is opgehoopt.

Zoodra die controleur manden ziet staan, geraakt hij ontstemd en gelast dan aan de reizigers de overbrenging naar de bagagewagens op het eerstkomende station.

Wanneer de bestaande vervoervoorschriften dit optreden voorschrijven, dan is de handeling van den conducteur natuurlijk correct en valt daarop niets aan te merken.

De praktijk wijst evenwel aan, dat als men er geldelijk wat voor over heeft, de conducteur zijne oogen wel toeknijpt, hetgeen tot onbillijkheden en partijdigheid aanleiding geeft.

Zij, die zich ten deze persoonlijk van den stand van zaken willen overtuigen, moeten, zegt de schrijver, een reisje in een wagon IIIde klasse doen van Tjiandjoer naar Buitenzorg, terwijl hij het Beheer der Staatsspoorwegen aanbeveelt om aan dien onzuiveren toestand een einde te maken.

Dat Beheer zal daarbij dan rekening kunnen houden met de belangen van de groentehandelaren, die, als zij ook kleine hoeveelheden in de bagagewagens moeten laden, ongerust worden, waar zij weten dat dikwijls bij het uitladen geen kwart gedeelte wordt ontvangen van hetgeen ingeladen is.

Aangezien een en ander juridisch moeilijk te bewijzen is, onthoudt men zich van indiening van klachten bij de bevoegde autoriteit.

Het spreekt van zelf, zegt de schrijver, dat spoorwegdiefstallen overal plaats hebben tot schade van het reizend publiek, doch dat mag, naar zijne meening, voor de autoriteiten van de Staatsspoorwegen in Ned.-Indië geen aanleiding zijn om zich aan de voorgebrachte gebrekkige toestanden niet te laten gelegen liggen.

Eene goede regeling ten deze houdt het reizend publiek gezond en laat de wagonlading intact, zooals het behoort.

Uit Indramajoe.

Op Zaterdag den 19en Maart 1921 werd door den Landraad van Indramajoe behandeld de strafzaak van de gebroeders Hadji Doelradjak en Hadji Brohim, vroeger desahoofd van de kampong Pabean.

Zij werden beschuldigd van heling van goederen, welke aan den heer Pouw Kim Siang waren ontvreemd.

De Landraad hield zich 3 dagen met de behandeling der zaak bezig, terwijl een Bataviaasch advocaat als pleitbezorger optrad.

Hadji Brohim werd tot 16 maanden gevangenisstraf veroordeeld, terwijl zijn broeder werd vrijgesproken.

Bij het uitspreken van het vonnis werd onrust waargenomen onder het publiek, omdat het de straf van den eersten beklaagde te zwaar vond.

Tijdens het begin van het onderzoek ontstond er twist tusschen de beide broeders, die ieder voor zich zich trachtten te redden, terwijl werd opgemerkt dat de pleitbezorger, na 2 dagen de zittingen te hebben bijgewoond, den derden dag wegbleef.

Opvallend is ook de mededeeling, dat de veroordeelde Hadji Brohim, die te Indramajoe thuis behoort, bekend staat als een welgesteld man, wiens bezittingen op ongeveer *f* 50,000 kunnen worden geschat.

Het is niet onmogelijk, dat hij een slachtoffer is geworden van zijne geldzucht.

(Perniagaän 22 Maart 1921.)

Ingezonden Stukken.

Instemming met het Overzee-Instituut.

De Kamer van Koophandel voor Nederland en Nederlandsch Oost- en West-Indië, gevestigd te New-York, heeft aan ondergeteekende de verklaring doen toekomen, dat het voorgestelde Overzee-Instituut voor de handelsbetrekkingen van grooten steun kan zijn en het centraliseeren van voorlichting tot groote vereenvoudiging zal leiden. Op dezen grond is de Kamer een warm voorstander van het plan, terwijl met het oog op de verkeerstoestanden in Amsterdam, de Dam de plaats wordt genoemd bij uitnemendheid.

De Kamer verzoekt deze zienswijze ter kennis te brengen van het Gemeentebestuur van Amsterdam.

O. KAMERLINGH ONNES.

Kajapoetih-olie.

Nu denkt ge, lezers(essen), eene verhandeling te zullen moeten dóórwerken of vèrwerken als eene Djambi-dito? Neen hoor, 't zal er eene zijn van onschuldiger aard, maar toch voor hen, die naar Indië gaan ook een der onderwerpen van den dag. Luistert maar.

Wilt ge u zelf en uw gezin vrijwaren voor de malaria-muskietenbeet, zorgt dan bovengenoemde olie in huis te hebben; wrijft u allen ± om 't half uur met een watje, bevochtigd met de olie, op onbedekte lichaamsdeelen in (b.v. achter de ooren, de polsen). 'k Geef u zelfs den raad: besprenkel u er mee op bedekte dito's. Zeker, sereh-olie gebruikt men als fijnere geur verspreidende stof eveneens tegen de gevaarlijke muskiet, maar kajapoetih-olie is m.i. practischer in een gezin, omdat 't voor andere doeleinden eveneens geschikt is. Welke? Wel, wanneer uwe bedienden klagen over hoofdpijn, geef hun dan een paar druppels, wat ze gebruiken op de wijze als wij onze migraine-stift. Komen ze bij u om een geneesmiddel voor pijn in de ingewanden, probeer dan vóór alles eens 1 theelepel er van in een warm kopje thee, dat ze zoo warm mogelijk moeten opdrinken. (In den grieptijd werd dit middel in de couranten zelfs aanbevolen). Ze zullen u er dankbaar voor zijn, want de wonderolie doet niet altijd wonderen.

Hebben uwe kinderen of gij zelf last van verstopte neus-organen, door kouvatting, snuift dan wat kajapoetiholie-geur op; voor uwe kinderen geef ik u den raad, een lapje, waarop eenige druppels van die olie, op hun nachtbaadje te spelden, de dampen er van nemen de benauwdheden eenigszins weg, verwarmen de neus inwendig, dus zijn de lijdenden korter lijdend.

Verder gebruikt de Inlander de olie voor 't uitdrijven van een splinter; menig bediende heb ik de pijnlijke plek er mee zien inwrijven. Na even knijpen in 't zieke lichaamsdeel was de splinter er met behulp van eene naald dadelijk uit. Na een speldeprik wreven ze den beprikten vinger er mee in; ik dacht dat ze zulks deden onbewust om te desinfecteeren.

H.H. doktoren, heeft kajapoetih-olie eene dergelijke kracht?

Meer weet ik niet van dit huismiddel te vertellen, maar zal 't verbazend aardig vinden als een ander dat wèl kan en......doet, b.v. ons lezers(essen) inlicht, waar, hoe ze getapt wordt en voor 't gebruik bereid.

Hopende u een van allen met bovenstaand schrijven van dienst te zijn geweest,

Hoogachtend,

Uw dw.
N. N.

Zandvoort, 12 Aug. '21.

LITERATUUR-OVERZICHT.

De West-Indische Gids.

De heer J. S. C. Kasteleijn opent de Sept.-afl. met eene beschouwing „Het verkrijgen van een vrije arbeidersbevolking in Suriname". Volgens schr. overtuiging is een opbloei van Suriname afhankelijk van de oplossing van dit probleem. Er moet een vrije arbeidsmarkt in het land komen, onafhankelijk van immigratie; er moeten zich zooveel menschen vestigen, dat er voldoende aanbod van werkkrachten voor groote landbouwondernemingen komt. Eerst dan zal men de kolonie voor het kapitaal aantrekkelijk gemaakt hebben, niet door kunstmiddelen, die op den duur toch niet vol te houden zijn. Bij alle maatregelen, die men nemen wil om den toestand in Suriname te verbeteren, moet men het

doel — een vrije zelfstandige arbeidersbevolking — het ook tientallen jaren verwijderd, in het oog houden. er toe te komen beveelt schr. Javanen aan, de eenigen z.i. voor kolonisatie op groote schaal in aanmerking en. Wel is waar hebben de Britsch-Indiërs in Suriname ond betere kolonisten te zijn (er hebben zich reeds 30.000 gevestigd), voor het doel komen zij minder in merking, niet alleen omdat zij Engelsche onderdanen maar nog veel meer omdat zij zelfstandig en spaarzaam en zich daardoor veel beter weten te handhaven in een bedrijf dan een Javaan. Als er gelegenheid tot vestiging er is, zooals gedurende de eerste eeuwen in Suriname wel het geval zal zijn, dan zal van een Britsch-Indische bouwersbevolking zich een veel kleiner gedeelte ter be-king van den grooten landbouw stellen dan van een ansche.

er „Surinaamsche lettervrienden" schrijft de heer alff. Het is zeker merkwaardig dat, hoewel uit hetzelfde erland afkomstig, de Europeesche samenleving in West- zich van die in Oost-Indië zich hierin gunstig heeft rscheiden, dat de dienst der fraaie letteren er zooveel r gehuldigd werd. In het jaar 1785, toen het eerste ttristische jaarboekje te Batavia nog ruim een halve op zich liet wachten, bestond te Paramaribo, behalve vereeniging tot beoefening der welsprekendheid, het ge-chap der „Surinaamsche lettervrienden". Het gaf aan werkzaamheid openbaarheid o.a. door de uitgave van viertal bundeltjes, onder den titel „Letterkundige uit-ningen". Voor dit genootschap en haar pennevruchten, evenwel „geen hoogen dunk geven van de dichterlijke t der Surinaamsche lettervrinden", vraagt de hr. Kalff acht, op de hem eigen, onderhoudende wijze van ver-n.

of. Mr. D. van Blom schrijft over Nederlandsche boeren-isatie in Suriname. Zijn meening hierover verschilt elsbreed van den lof welke er over gevloeid heeft in het ngs verschenen boekje: De vestiging van de Nederland-kolonisten in Suriname herdacht, 1845 — 21 Juni — 1921. hr. J. A. de Klerk bespreekt het petroleumbedrijf op çao, met de vestiging waarvan in 1914 de groot-industrie intrede deed in dit deel onzer West-Indische koloniën. niet uitvoerige, doch niettemin belangrijke artikel wordt uidelijkt door eenige illustraties.

orts treft men in deze afl. aan: Boekbespreking, door . Snelleman en Dr. H. D. Benjamins. — Brieven uit iname, door R. D. Simons. — Bibliographie.

Koloniaal Tijdschrift.

pt. 1921. Tatah- en Soengeirechten, door J. C. Vergou- (Uiteenzetting der eigenaardige rechtsfiguur in de asstreken van Zuid-Oost-Borneo, tatah- of awangrecht eten, waaraan schr. vastknoopt een onderzoek naar de g of rechten op rivieren (Soengei's) van soortgelijke of rscheiden aard zijn en of dus beide rechtsvormen al niet op gelijke erkenning aanspraak mogen maken). — t-Indische begrootingen (slot), door X. — De robans en kans op Bali, door P. de Kat Angelino (Algemeene be-enis van roban is bediende, knecht in dienst bij een d of landsgroote; parekan is bediende bij een vorst). — Leidsche dissertatie, door E. Gobée (Uitvoerige bespre- van Dr. H. Kraemer: Een Javaansche primbon uit de iende eeuw, inleiding, vertaling, aanteekeningen). — tleleiding en politiebevoegdheid, door A. Neytzell de de, met Naschrift van J. C. Vergouwen. — Personeels-ziening van den Indischen dienst (Uiteenzetting van ven, vooral van het corps ambtenaren B.B.). — Avonturen water en te land, door C. de Wit. — Kroniek, door Spec- (De nieuwe Volksraad, enz.). — Vreemde koloniën, S. — Economische kroniek (Winstaandeelkassen, door — Koloniale literatuur, door Prof. Dr. J. Ph. Vogel (Be-king van G. Gonggrijp: Açoka-Drama in 4 bedrijven).

De Indische Mercuur.

o. 34, 26 Aug. 1921. Ned.-Indië en Nederland op de 5e rnationale Tentoonstelling van Rubber en andere tropi- producten te Londen (met afb.), door Dr. L. P. de y. — Verslag over een studiereis door een gedeelte van ezuela, door J. W. Gonggrijp, besproken door Prof. Dr. A. F. C. Went. — Handelsbetrekkingen tusschen Zweden Ned.-Indië. — De ontwikkeling der wereldvloot. — De crisis in Indië. — Nieuwe literatuur over oliën, vetten wassen.

o. 35, 2 Sept. Overzicht van de hoeveelheid en prijzen den door de Britsche commissie voor de suikervoorzie-g gedanen suikeraankoop in de jaren 1914-'21, door Dr. C. Prinsen Geerligs. — Geen grondbewerking in oude bbertuinen. — De verpakking van Java-thee. — De handel Nederland met Ned.-Indië gedurende de jaren 1919 en 20. — Nieuwe literatuur over aetherische oliën, boschwezen hout, looistoffen, voedings- en voedermiddelen, vruchten groenten.

Ned.-Indië Oud en Nieuw.

Afl. van Sept. 1921. Een mooi geïllustreerd artikel van den hr. J. J. Paerels over de koffiecultuur in Ned.-Indië. — Prof. Dr. J. F. van Bemmelen schrijft in populairen vorm over tjitjaks en tokkè's interessante bijzonderheden. — Verder bevat deze afl. het slot van de belangwekkende beschouwingen van ir. A. Plate over het uitbreidingsplan der Indische gemeenten.

De Ingenieur.

Het Nr. van 3 dezer bevat bijzonderheden over de Technische Hoogeschool te Bandoeng gedurende het tijdvak 1920—'21. We lezen er o.m. in, dat de 1e jaardag der school feestelijk werd herdacht op Zaterdag 2 Juli j.l. aan een maaltijd, waar curatoren en directeuren aanzaten. Telegrammen van gelukwensch werden dien dag gewisseld. Een der telegrammen meldt, dat de nieuwe cursus met 28 eerstejaarsstudenten aanvangt. In den loop van het jaar vielen 4 studenten af, 20 slaagden voor hun overgangsexamen, terwijl 2 aan een bijzonder examen moesten worden onderworpen. Verwacht wordt, dat ook deze zullen slagen en er dus 22 tweedejaars zullen zijn.

Handelsberichten.

Het Nr. van 1 Sept. bevat het volgende bericht. Tijdens de *jaarbeurs te Utrecht* zal de heer W. van der Wolff, commies bij de 4e Afd. van het Departement van Koloniën, dagelijks van 11 tot 1 uur en 2 tot 4 uur zitting houden voor het verstrekken van algemeene inlichtingen betreffende landbouw, boschwezen, mijnbouw, nijverheid en handel van Ned.-Indië, Suriname en Curaçao.

Op 7, 9, 13 en 15 September zal de heer W. L. Utermark, scheikundig ingenieur, Indisch nijverheidsconsulent met verlof, werkzaam bij de Afdeeling Handelsmuseum van het Koloniaal Instituut te Amsterdam (Plantage Middenlaan No. 17), van 10 tot 12 uur en van 2 tot 4 uur te raadplegen zijn over Indische nijverheidsaangelegenheden. De heer Utermark is bereid om personen, die hem daartoe het verlangen te kernen geven, ook op andere dagen en uren te woord te staan.

Beide heeren zullen zitting houden in de aan de koloniale inzending van de jaarbeurs verbonden spreekkamers (vaste jaarbeursgebouw, Vredenburg).

Algemeen Landbouwweekblad voor Ned.-Indië.

Hoofdzakelijke inhoud van 6e jaarg., No. 3. Groenbemesting, door J. A. Houtman. — Zoeklichten over den omtrek. De Siameesche rijstbouw, door D. N. — De Cylarpalm (op Java Gedang en op Celebes Lanoe genaamd), door W. Dibbetz. — De extractie van zuivere, natuurlijke bloemenessences (vervolg), door C. B. Drg. — Revue der tijdschriften. — De rubberproductie-inkrimping.

No. 4. Nog eens Mimosa invisa, door E. H. Stuut. — Djeroekcultuur, door J. J. Ochse. — Tusschenplantingen bij klappertuinen, door Planter. — Revue der tijdschriften. — De inkrimping van de rubberproductie. — De katoencultuur in Ned.-Indië. — Iets over oliefabricage.

Sluyters' monthly. Est Indian Magazine.

Keurige illustraties versieren den belangwekkenden inhoud der Augustus-afl. Deze bestaat uit de volgende bijdragen. The produce trade of the Dutch East Indies, before, during and after the war, by C. J. Wiggers. — Monuments of ancient Bali. — Tanning materials, by Dr. J. J. B. Deuss. — Bali, its dances and customs, by Tyra Kleen. — The wayang koelit, by G. G. van der Kop. — Life in the mountains, by J. Karow. — By motor car through the „Minahassa", by L. H. C. Horsting. — Remnants of bygone days (Illumination in the days of the United East India Company), by V. S. van de Wall.

De Indische Gids.

Inhoud der Sept.-afl.: De eerste Volksraad, door G. Th. Stibbe (Overzicht, waarvan de conclusie luidt: De eerste Volksraad is een succes geweest, heeft de baan gebroken van een vertegenwoordiging der ingezetenen in het regeeringsbeleid, doch de tweede moet meer kunnen doen). — Meer bekendmaking in Holland van de beide Indiën, door F. Fokkens (pleidooi voor de oprichting van een algemeen koloniaal informatiebureau, populaire uitgaaf van een geïllustreerde Encyclopaedie van Ned.-Indië, betere inrichting van schoolboeken over Indië). — De Oost-Indische admiraliteit, door G. A. N. Scheltema de Heere. — Stille kracht (Opgedragen aan het Binnenlandsch Bestuur), door C. Henny (Heeft betrekking op geheime secten in Oost-Indië). — Revue van brochures, enz. — Koloniale literatuur. — Wetenschap en industrie. — Bibliographie voor Oost- en West-Indië.

Indië. Geïllustreerd Weekblad.

Behalve een vervolg van „Huwelijksgebruiken in Indië", vindt men in afl. 22 een uitvoerig artikel, getiteld „De eerste verjaardag der Technische Hoogeschool te Bandoeng (2 Juli 1921)." Van de illustraties, welke zonder tekst deze afl. verluchten, trekt vooral de aandacht het „Huis met over-

hangend dak zonder achtergrond op eene plantage in het koele bergland van Midden-Sumatra".

Vrije Arbeid.

In No. 6 van „Vrije Arbeid. Maandblad voor Nederland en Koloniën", roert de hr. H. F. Tillema den grooten trom over „Werkkrachten voor Indië". Verschillende vereenigingen, voorlichtingsbureaux, persorganen, enz. worden door den schr. onder handen genomen, waarbij de hr. Tillema opnieuw blijken geeft geheel met Indië mede te leven. Het artikel verdient ten volle een nadere kennismaking.

Tijdschrift Kon. Ned. Aardrijkskundig Genootschap.

De Sept.-afl. bevat het verslag eener reis van Dr. Alb. C. Kruyt en zijn zoon J. Kruyt naar Kolaka (op het Zuid-Oostelijk schiereiland van Celebes). Ter oriënteering is een schetskaartje toegevoegd. — De hr. L. van Vuuren schrijft over het eerste congres van het „Institut International d'Anthropologie", gehouden te Luik van 25 Juli tot 1 Aug.

Ned.-Indisch Rubbertijdschrift.

Inhoud van jaarg. 6, No. 9. De economische vooruitzichten van de rubbercultuur. — Inkrimping der rubberproductie een gevaar voor de rubbercultuur op Java en Sumatra. — De rubber-situatie. — De inkrimping der rubberproductie met 50 pCt. (inzicht van den heer Zuijderhoff). — Invloed van het gebruik van serum bij het verdunnen van de latex. — Over de looistof van Hevea Brasiliensis.

Bijdragen tot de Taal-, Land- en Volkenkunde van N.-I.

De tweede afl. van dl. 77 bestaat uit slechts één bijdrage (welke in een volgende afl. wordt voortgezet), handelend over de Tobeloreezen in hun denken en doen; schr. is de zendeling A. Hueting, van wiens hand ook verschenen is (in 1908) een Tobeloreesch-Hollandsch woordenboek.

Tectona. Boschbouwkundig Tijdschrift.

Oorspronkelijke bijdragen in dl. XIV, afl. 6. Boschwezen en houthandel op Java. (De vorm waarin het djatihout zoowel naar wijze van bekapping, als voor sorteering en kwaliteit door den producent i.c. Boschwezen dient te worden aangeboden), door J. P. Menger. — Berekening der geldswaarde in processen-verbaal en politie-rapporten der Boschpolitie, door W. Versluys. — De houtvoorziening der Ombilinmijnen te Sawah Loento, door H. Lever. — De Mykorhiza van enkele onzer boomen, meer speciaal die van den djati, door Ch. Coster.

Eigen Haard.

Het Nr. van 3 September bevat een uitgebreid, geïllustreerd artikel van F. van Amstel naar aanleiding van het jubileum van den hr. H. W. A. Deterding, waarmede zoo nauw samenhangt de geschiedenis der Kon. Mij. tot exploitatie van petroleumbronnen.

In het Bijblad (Aug.-Nr. van „Aarde en Haar Volken") geeft F. Broeder-Adama het eerste gedeelte eener levendige beschrijving van een autotocht dwars door Sumatra. Ook hierbij een aantal afbeeldingen.

In- en Uitvoer.

In No. 35 eene beschouwing over het octrooi der Javasche Bank en de handhaving der wisselkoersen.

De Reflector.

Glanor besluit in No. 30 zijn opstel „Intieme" tafereelen uit de geschiedenis der eerste Hollanders in Indië (met ill.). — Een geïllustreerd stukje „Een terechtstelling in Fransch Indo-China" geeft aanleiding op te merken dat het openbaar terechtstellen van een misdadiger in onze koloniën gelukkig niet meer bestaat.

Zoölogische Mededeelingen.

Van de 1e afl. van dl. VI (25 Aug. 1921) vermelden we de volgende bijdragen. Revision der Indo-Australischen Arten von Atherina, von Max Weber. — Contributions to the knowledge of Indo-Australian fishes, by M. Weber and L. F. de Beaufort. — Bijdrage tot de kennis der Orthoptera s.s. van den Nederlandsch-Indischen Archipel en omliggende gebieden, door C. Willemse.

Beschrijving van een volksstam in Nieuw-Guinea.

Van de hand van Dr. R. Thurnwald verscheen (bij F. Enke te Stuttgart): Die Gemeinde der Banaro. Ehe, Verwandtschaft und Gesellschaftsbau eines Stammes im Innern von Neu-Guinea. Aus den Ergebnissen einer Forschungsreise 1913—1915. Ein Beitrag zur Entdeckungsgeschichte von Familie und Staat.

Technisch Tijdschrift voor Nederland en Ned.-Indië.

Door den uitgever C. Harms Tiepen werd der Redactie ter bespreking aangeboden het 3e nummer — Juli '21 — van den achtsten jaargang van dit maandblad, gewijd aan de wetenschappelijke techniek en haar grensgebied. Het blad staat onder redactie van den heer A. Vosmaer, adviseerend ingenieur en wordt gratis toegezonden aan Ingenieurs, Commercieele en Technische leiders der ondernemingen en exporthuizen in Ned.-Indië, Departement van Koloniën, enz., enz.

Het in alle opzichten goed uitgevoerde exemplaar, dat ons toegezonden werden, zal ongetwijfeld door velen, van hoog tot laag, in de techniek werkzaam, worden geraadpleegd, zoo vanwege den belangrijken inhoud als ook om de adressen voorkomende in de talrijke advertenties waarin de nieuwste vindingen op technisch gebied worden aangekondigd.

Het nummer opent met een artikel over drinkwaterbacteriën van de hand van den Redacteur, met in den aanhef deze belangrijke opmerking van algemeenen aard: „De bacteriën geven tot allerlei verrassingen aanleiding. Toen ze een jaar of 40 geleden populair werden en het daarbij bekend werd bij het publiek, dat vele ziekten „ontstonden" door overbrenging (besmetting) door bacteriën, ontaardde de belangstelling alras tot een algemeene angst, welke grootendeels ongemotiveerd is, immers van de duizenden soorten van bacteriën is het overgroote deel onschadelijk — en van de rest is een groot deel nuttig tot zelfs onontbeerlijk en slechts een klein deel schadelijk en gevaarlijk."

Verder de volgende bijdragen van den heer B. ten Broecke Hoekstra: „De Bellanger", het slot van een opstel: De levensduur van een vrachtauto", met den ondertitel „Welken invloed oefent overlading uit op de veeren, het raam, de remmen, de transmissie en den motor? Formules voor het bepalen der zwaarte en hoogte der lading, de Briscoe-automobiel, alsmede „De ontwikkeling van den „Mack" vrachtauto. De eerste drie artikelen met duidelijke afbeeldingen.

Van den heer Ir. F. Spoor het slot van: „Stroomsystemen ten gebruike bij de electrificatie van spoorwegen en van den heer S. Snuijff: Electrificatie of Oleoficatie.

Een afdruk van de N.V. Wiltons Machinefabriek en Scheepswerf te Rotterdam in vogelvlucht op den buitenomslag geeft het blad een passend en sierend aanzien.

Suriname.

Hoe „*De West*" en „*De Surinamer*" oordeelden over de al of niet voortzetting van de gouvernements-koffie-onderneming *Slootwijk*, hebben wij in ons vorig nummer medegedeeld. Per de laatst aangekomen mail ontvingen wij nu ook het blad „*Suriname*" van 26 en 29 Juli en van 2 Augustus, waarin, onder het hoofd „*De Zinkput*", uitvoerige, goed-gedocumenteerde artikelen over deze onderneming voorkomen. Onze ruimte gedoogt niet van het betoog meer dan het slot over te nemen.

„Al het voorgaande resumeerende komen wij tot de conclusie, dat het in het belang van 's Lands financiën zal zijn dat *Slootwijk* van de hand wordt gedaan door verkoop en dat in geen geval met uitbreiding van de bestaande cultivatie wordt voortgegaan. Elke cent in deze onderneming gestoken is verloren. *Slootwijk* is en blijft een zinkput.

De verkoop dient zoo spoedig mogelijk en à tout prix te geschieden.

Collega De Surinamer, die geheel van dezelfde meening als wij is, dat het Gouvernement de plantage van de hand moet doen, acht echter voor het oogenblik een noodgedwongen aanhouden het meest rationeele, omdat er geen redelijke prijs kan gemaakt worden bij verkoop, maar voegt er in een adem bij, dat het bestuur de geheele onderneming maar liever van de hand moet doen zoodra de prijzen stijgen. Oppervlakkig beschouwd lijkt dit standpunt juist. Toch kunnen wij er ons niet mee vereenigen.

De vraag rijst: hoe lang moet men wachten en wat kan het voordeel zijn van dat wachten?

De plantage kost dit jaar ruim ƒ 125.000 en wordt de productie van 1000 balen gehaald, dan komt in mindering van deze uitgaven aan inkomsten, de koffie ad ƒ 0.50 per K.G. gerekend, een som van ƒ 50.000. Een deficit dus van ƒ 75.000. Tegen de herfst van het volgende jaar is het deficit aangegroeid tot over de ƒ 700.000.

Welke som denkt het Gouvernement voor de plantage te krijgen?

Voor een Surinaamsche plantage is sinds menschenheugenis geen som, die de ƒ 100.000 nabijkomt, betaald.

En vermoedelijk zal ook voor Slootwijk dit bedrag niet eens gemaakt worden.

Hoe langer de plantage aangehouden en hoe meer geld dus er in gestoken wordt, hoe grooter het verlies wordt.

Wij hebben den prijs van de koffie aangenomen op 50 cts., naar den prijs die onlangs voor een kleine partij betaald is.

Te betwijfelen is het echter, of voor groote partijen die prijs weer gemaakt zal kunnen worden, gezien de factoren die de koffiemarkt thans beheerschen."

* * *

„De Surinamer" van 31 Juli is dankbaar gestemd over het feit, dat er nu hulp komt opdagen voor de plantages, die wegens de onverkoopbaarheid van het product tegen een redelijken prijs in financieele moeilijkheden zitten.

De gouverneur heeft dd. 25 Juli, na van den minister telegrafisch hiervoor machtiging te hebben ontvangen, een ontwerp-verordening ingediend, waarbij het mogelijk wordt aan de plantages, die bij het Immigratiefonds een tegoed hebben staan, dit voor het grootste gedeelte te kunnen uitkeeren. Dit tegoed is ontstaan, doordat sinds 1 Januari j.l. een nieuwe regeling is in werking getreden, waardoor de plantages slechts 15 cent per immigrant en per werkdag aan het Immigratiefonds hebben te betalen. Vroeger moesten zij drie vijfden van de aanvoerkosten bijdragen en daarenboven gewoonlijk vooruitbetalen. Zoo komt het, dat zij bij de inwerkingtreding van de nieuwe regeling een tegoed hadden bij het fonds. Het gouvernement echter behield dit tegoed om hiermede geleidelijk de vergoeding van 15 cent per werkdag te verrekenen.

Door de indiening van het onderhavige ontwerp krijgt de gouverneur de macht ten aanzien van de huurders, die zulks verzoeken en wier ondernemingen, naar zijn oordeel, daarvoor in aanmerking komen, na 1 Augustus 1921 het vooruitbetaald bedrag te kunnen uitkeeren met aftrek van een som, benoodigd voor het gedurende één jaar na dien datum uitbetalen van de vergoeding van 15 cts. per werkdag voor elken arbeider.

De gouverneur heeft het voorstel, door den heer Kraan in de Koloniale Staten van 13 dezer gedaan, gewijzigd overgenomen. De wijziging bestaat in het aftrekken van de som voor de vergoeding van één jaar noodig.

Een andere hulp ontvangen de plantages hierin, dat de minister heeft goedgevonden, dat met een tweede hypotheek genoegen kan genomen worden als waarborg, indien de betrokken onderneming voor de eerste hypotheek ten behoeve van het Immigratiefonds verbonden is.

De directeur van den landbouw had tevens van den minister telegrafisch bericht ontvangen, dat behalve voor koffie, ook voor cacao voorschot kan worden gegeven. Het voorschot zal voor prima droge cacao 35 cent per kilogram bedragen.

„De West" van 2 Augustus merkt over dit bedrag op: „Deze hulp kan zeker niet afdoende genoemd worden, doch de Regeering denkt zeker: alle beetjes helpen."

* * *

Onder het hoofd *„Moderne Boschnegers"* schrijft *„De West"* van 26 Juli:

„Dat onze Boschnegers goed weten gebruik te maken van de meest moderne middelen van verkeer bewijst het volgende. Gisteravond ontving de gouvernementssecretaris het volgend radio-telegram van het station in den Cultuurtuin: please ask governor Amakti to inform his captain Douglasse his wifes very sick. Expect him tomorrows boat.

Het bericht werd onmiddellijk doorgezonden aan het opperhoofd Amakti, die zijn kapitein het nieuws betreffende zijn wederhelft (het zal wel een seinfout zijn, dat er gesproken wordt van vrouwen in het telegram) mededeelde en deze, als liefhebbend echtgenoot, besloot onmiddellijk heden via Moengo naar zijn dorp te vertrekken. Ongelukkigerwijs kwam hij te laat aan den steiger en miste daardoor de boot. De goede man was zeer wanhopig over het geval.

Het telegram kwam uit Boven Cottica en werd aan den boschnegerkapitein gezonden over Moengo."

* * *

In hetzelfde blad lezen wij:

„Onze Engelsche buren hebben groote plannen. Zij willen een leening sluiten van niet minder dan vijf millioen dollars, om daaruit de kosten te bestrijden van verschillende werken van openbaar nut. In de eerste plaats komen daarvoor maatregelen van hygiënisch belang in aanmerking. De faecaliënafvoer wil men op een afdoende wijze regelen, zoo ook de drinkwaterkwestie. Met dit laatste schijnt het — in weerwil van het betrekkelijke succes der artesische boringen — nog lang niet in orde te zijn. Verder zal de leening strekken om de zeeweringen in orde te brengen. Geweldige offers zijn voor dit doel reeds gebracht, doch het is of alle geld in een zinkput verdwijnt. Ook de kustspoorwegen wil men uit het te verkrijgen geld verbeteren. Van den aanleg van een Hinterlandspoorweg schijnt voorloopig te zijn afgezien. Trouwens dit werk alleen zou misschien de opbrengst van de heele leening verslinden.

Wij zijn zeer benieuwd naar den uitslag der inschrijving. Heeft de leening succes, dan pleit dit voor het crediet dat Britsch Guyana bezit. Men schijnt te verwachten, dat een klein deel der leening in Demerara zelf zal worden opgenomen, doch overigens in hoofdzaak het oog gericht te hebben op Engeland, Canada en de Vereenigde Staten. De uit te geven aandeelen bedragen 50 dollars en hooger. De rente is vastgesteld op 6 percent. Over tien jaar begint de aflossing der leening. Deze aflossing duurt 40 jaren. De geheele leening loopt dus over een tijdvak van vijftig jaren en loopt af in 1972."

* * *

Volgens hetzelfde blad, is op 1 Mei j.l. te Paramaribo opgericht „De Eerste Surinaamsche Radio-Vereeniging", met het doel hare leden in de gelegenheid te stellen zich in de theorie en praktijk der radiotelegrafie te bekwamen.

* * *

De Directeur van den Landbouw schrijft aan de bladen:

„De heeren Gonggrijp, van Waveren en Samson, die eenige weken in Venezuela vertoefd hebben ter bestudeering van de veeteelt in dat land, zijn Woensdag met de Fransche mail teruggekeerd.

De heeren hadden gelegenheid door te dringen tot alle bijzonderheden van het savannabedrijf en zijn overtuigd, dat Suriname wilde graslanden heeft, die niet onderdoen voor wat ze ginds zagen.

De wijze van inrichting, de uitkomsten en de rentabiliteit van dit bedrijf in Venezuela hebben in sterke mate de bewondering der heeren gewekt. Indien het mogelijk ware dit naar Suriname over te brengen, zou dat zeker een groot belang voor de kolonie zijn.

De onderhandelingen daaromtrent en over den invoer van slachtvee worden nu verder gevoerd van hieruit.

* * *

„De Surinamer" van 4 Augustus schrijft: „Een beeld uit 't verleden rees voor ons op, toen wij in

de „*Argosy*" lazen dat het tijdschot — 's morgens om 5 uur en 's avonds om 8 uur — wegens gebrek aan kruit, eenigen tijd niet gelost, thans weer zal vallen, aangezien er een bezending kruit aankwam."

De Engelschen, praktischer dan wij, zien het groote nut van die tijdschoten in. Wij zijn zoo dom geweest ze af te schaffen en, wat erger is, volharden in die domheid. Er schijnt maar geen Gouverneur te komen die de tijdschoten — althans het ochtendschot — weer instelt.

Curaçao.

Koloniale Postspaarbank.

Wij ontvingen het verslag over 1920. Na onze opmerking over het vorige verslag in ons nummer van 28 October 1920 lazen wij nu met genoegen:

„In de balans per ultimo December 1919 was de aankoopwaarde van het effectenbezit der Bank opgenomen. Dit jaar zijn de effecten in het bezit der Bank voor de beurswaarde op 31 December 1920 vermeld.

Het verschil tusschen de aankoop- en de beurswaarde was *f* 69.019.69. Dit verschil werd gecompenseerd door overschrijving van het voordeelig saldo der verlies- en winstrekening en het reservefonds en door het meerder(e) als een debet-post op de balans onder het hoofd „Koloniaal Gouvernement (Waardewijziging van Effecten)" te brengen."

Opbrengst der middelen over het 2e kwartaal 1921.

Bij den staat over het tweede kwartaal geeft de administrateur van financiën de volgende toelichting:

„In het 2e kwartaal waren de inkomsten uit belastingen ongeveer *f* 37.000 meer dan in het overeenkomstige kwartaal 1920, terwijl deze ongeveer *f* 78.000 meer bedroeg dan ¼ der raming.

Over het eerste halfjaar bedroegen de ontvangsten der belastingen *f* 38.000 meer dan de helft der raming en bedroeg zij *f* 25.000 minder dan in het overeenkomstige halfjaar in 1920. De mindere opbrengst vergeleken bij 1920 is voornamelijk te wijten aan de groote opbrengst in het 1e kwartaal 1920 uit gedistilleerd accijns. (Zie Curaçaosche Courant van 6 Mei 1921).

De meerdere opbrengst in vergelijking met de raming is voornamelijk afkomstig uit de opbrengst der kohierbelastingen, die in het tweede kwartaal ± *f* 16.000 meer opbracht dan de raming. Verder bracht de gedistilleerd accijns *f* 63.000 meer op dan de raming. Verwacht mag worden, dat deze opbrengst verder in den loop van het jaar even ruim zal blijven vloeien, waar de raming over 1921 in verband met de accijnsverhooging een zeer voorzichtige was.

Ook de „inkomsten van onderscheiden aard" brachten in het afgeloopen kwartaal ruim *f* 49.000 meer op dan ¼ der raming, waartoe het middel „alle andere ontvangsten" ad bijna *f* 49.000 bijdroeg.

Op dit middel zijn geboekt *f* 41.000, gestort overeenkomstig art. 2 P. B. 1920, No. 57. (Wees-, onbeheerde en desolate boedelkamer).

De „inkomsten van onderscheiden aard" brachten in het 1e halfjaar in totaal *f* 50.000 meer op dan de raming.

Het totaal der inkomsten over het afgeloopen halfjaar overtrof alzoo met *f* 88.000 de helft der raming."

Traktementsherziening.

In de *Amigoe* lezen wij, dat *De Bode*, het orgaan van den „Bond van Nederlandsche Onderwijzers", op eene mededeeling van de voorgestelde onderwijzerssalarissen laat volgen:

„Wij denken niet dat we, gezien deze voorstellen, iemand zullen te ontraden hebben zijn heil op Curaçao te zoeken!"

Scheepvaart.

Aangekomen zijn:

Juli 1921: 103 zeilschepen, metende 21050 M3. en 78 stoomschepen, metende 181.506 M3.

1921: 703 zeilschepen, metende 133.017 M3., en 468 stoomschepen, metende 1.390.456 M3.

Het werd tijd!

Curaçao heeft altijd geweldig dik in z'n periodieken gezeten. De opgave van de couranten, die daar in den loop der jaren verschenen, welke men vindt in de *West-Indische Encyclopaedie*, is lang niet volledig. In de laatste jaren was er nog al eens een blad afgevallen, zoodat, voor zoover wij weten, met de *Curaçaosche Courant* alleen de *Amigoe di Curaçao, La Cruz, Vox di Pueblo, El boletin comercial* en *El Heraldo* overig waren. In Augustus is daar nu *La Mauana* bijgekomen. De *Amigoe* zegt, dat het blad strikt neutraal wil zijn, terwijl *Vox di Pueblo* het indeelt bij de „clericale" pers.

De gelijkstelling.

Voz di Pueblo schrijft:

„Naar wij vernemen is van den Minister van Koloniën het bericht ontvangen, dat algeheele gelijk(stelling) van het bijzonder met het openbaar onderwijs onverwijld moet worden doorgevoerd en voorts dat er in de betaling geen onderscheid zal gemaakt worden tusschen gehuwde en niet gehuwde onderwijzers.

Deze gelijkstelling zal voor de begrooting onzer kolonie dit gevolg hebben, dat ze spoedig de 3 millioen zal hebben bereikt en dat de post „onderwijs" ± 1-3 van de geheele begrooting, dus ongeveer een millioen guldens, zal opeischen.

Lintjes.

Benoemd is tot officier in de Oranje Nassau-orde A. G. Statius Muller, voorzitter van den Koloniale Raad; tot ridder in dezelfde orde J. J. Beaujon, oud-districtsmeester, notaris; Ph. van der Breggen, directeur van openbare werken; J. L. Penha, voorzitter van de Kamer van Koophandel en Nijverheid, allen te Willemstad; tot officier in de Oranje Nassauorde Dr. D. Ricardo, voorzitter van het Venezolaansche Roode Kruis.

Aan J. H. Martis, bode van den Gouverneur en aan H. Lampe, quarantaine-loods, is toegekend de eeremedaille in goud, verbonden aan de Orde van Oranje-Nassau.

Korte Berichten.

Paters Wahlen en Delgeur (Jan Paul) hebben 10 Augustus hun zilveren priesterjubileum gevierd.

Op Aruba zijn door den Openbaren Gezondheidsdienst „Wenken om de verspreiding van waterpokken tegen te gaan" verspreid.

Met de *Ave Maria* zijn op Aruba 240 werklui van Cuba aangebracht, waaronder ook Venezoelanen en Arabieren. Ook op Curaçao komen vele schepen met emigranten terug.

De *Amigoe* weet mee te deelen, dat het mijnonderzoek op Savonet niet meevalt. Het koper zou in te geringe hoeveelheid overal verspreid liggen, om eene flinke ontginning mogelijk te maken.

De vlechtschool van Pietermaai vierde 3 Augustus haar 15-jarig bestaan.

Begin Augustus zijn de eerste seizoen-regens op Curaçao gevallen.

Het nieuwe kantoorgebouw van de Hollandsche Bank voor West-Indië in de Heerenstraat is in gebruik genomen.

Van Vreemde Koloniën en Verre Landen.

Neger congressen.

Er behoeft niet veel combinatievermogen te pas gebracht worden, om de negercongressen ook als uitvloeisel van den grooten oorlog te erkennen.

De negers in de Vereenigde Staten lieten zich vroeger in een hoek dringen, zij 't stil morrend, maar tijdens den oorlog werden zij aangehaald als zeer gezocht kanonnenvleesch. In Europa werden zij als Amerikaansche vrienden en be-

ders ontvangen en behandeld. De Fransche bevolking nde zich veel minder hooghartig ten opzichte van den arten broeder, dan deze van den Yankee gewoon is. De rwinning maakte ook de negerkrijgslieden tot gelauwerde lden. In Amerika teruggekeerd, waren zij onwillig weer in vroegere verhouding ten opzichte van den blanken deburger te komen. Dit gevoel van de massa vond eenige rgieke vertolkers.

Toen Frankrijk de bewoners zijner Afrikaansche koloniën duizendtallen naar 't Europeesche front overbracht, hebn waarschuwende stemmen gewezen op 't onvermijdelijke deel verbonden aan dezen te grooten overgang uit de wilnis ineens in 't moderne leven, zij 't dan in 't oorlogsen, of, nog erger, door 't oorlogsleven, op 't gevaar mede het blanke prestige te ondermijnen, door den zwarte en den blanke in te drijven, door den Afrikaan op te ten tegen den Europeaan, dien hij, ook in den Duitscher, d leeren eerbiedigen of vreezen. Er is geen staatkunde die e moraal zoo door de eischen der practijk laat beheeren als de Fransche. Zoo maakte zij ook het toesnellen duizenden negers ter verdediging van het bedreigde ederland tot een epos, waarin niemand zelfs een zwart kje mocht zien, op straffe van als Boche-gezind aanezen te worden. De toeloop werd tot de hoogste spanning edreven. De zwarte député voor Sénégal Diagne trok als eringscommissaris naar Afrika om kleurgenooten te rven.

De oorlog geëindigd, en, ook dank zij de hulp van de nderdduizendtallen negersoldaten gewonnen, vond Frank zich voor een nieuwe taak geplaatst: de bezetting van st-Duitschland, van Opper-Silezië, de strijd in 't nabije sten, contingenten in verschillende vreemde landen tot n van de Fransche politiek. De uitvoering werd alleen gelijk gemaakt door toepassing van het plan van generaal ngin, dat alle koloniën een jaarlijksche lichting krachtige nnen liet leveren. De koloniën zelve riepen om arbeidschten, maar voor dien aanroep moest men voorloopig het sluiten. De buitenlandsche politiek van Frankrijk drijft op het zwarte leger en de zwarten in het leger worden h dit bewust, zooals de Amerikaansche negers, die ook welkom zijn, zoolang er soldaten voor 't Rijnland noodig ven, zich hunne beteekenis voor de buitenlandsche polik der Vereenigde Staten ten volle bewust worden.

Een soortgelijke beschouwing zou kunnen gelden voor het n de donker gekleurde rassen uit Britsch-Indië in den rlog toegekende aandeel. En inderdaad ligt zij deels dan t ten grondslag aan de agitatie, welke de Engelsche kolonie oert, maar de Hindoe en de Aziatische Mohamedaan slui zich niet aan bij de negerbeweging, die Pan-Afrikaansch ll zijn, in den zin van eenheid en samenhoorigheid der en en der afstammelingen van den Afrikaanschen stam. Of er ook negercontingenten voor Europa geleverd zijn r de Britsche koloniën uit Afrika is ons niet bekend; wij enen, dat Groot-Brittannië zich hiervan stelselmatig ontnden heeft.

Gauw volgen de negercongressen elkander dit jaar op, maar ademen niet alle hetzelfde karakter, dunkt ons.

Het eerste, een maand geleden in New-York gehouden, lde zich scherp tegenover de bestaande orde. Zooals de mming zich uitte in de opschriften van den optocht van duizend negers en negerinnen, die door de zwarte wijk k, zoo waren de redevoeringen. Afrika voor de negers. De er kent geen vrees. Het lynchen moet ophouden. De ers zullen dreadnoughts en onderzeeërs bouwen. Wel rd op koning George telegrafisch een beroep gedaan om de toekomst oorlogen tusschen de rassen te voorkomen, ar daarbij werd op vrijheid voor Ierland, Egypte en tsch-Indië aangedrongen en De Valera kreeg tevens een egram, waarin hem steun werd toegezegd.

Het wil ons voorkomen, dat het tweede congres, dezer en te Brussel gehouden, in een gematigder geest werd eid. Het werkprogram liet ruimte voor elke opvatting. vermelde:

31 Augustus: De negers en hunne beschaving in Afrika. Europeesche colonisatie. De Negerstaten van de wereld hunne verhouding tot andere volken.

1 September: De toestand der negers beschouwd uit psylogisch, ethnographisch, opvoedkundig oogpunt, en in vernd met den arbeid, het kapitaal en de staatkundige ontkkeling.

2 September: Onderzoek der stelsels ter oplossing van de -vraagstukken. De rechten der negers in de blanke genschap. Economische exploitatie in de Negerstaten. Verillende geuite wenschen.

Zooals wij zeiden, hiervan ware alles te maken, in elken wilden toonaard, ook in den meer kalme, die aan waarering een plaats gunt, en deze lijkt den boventoon gerd te hebben.

Voorzitter was Diagne, het Fransche Kamerlid, dat ook 1919 reeds een Afrikaansch congres te Parijs presideerde. zijn openingsrede stelde hij het zwarte ras al op bescheiener plan; hij noemde het een dood gewicht voor de wereld, dat naar den weg tot vooruitgang geleid moet worden, om tot het intellectueele en moreele peil der andere rassen te komen.

In 't algemeen zou men 't Brusselsche congres meer een bijeenkomst ten bate van den neger, dan een vergadering van negers kunnen noemen. Blanke sprekers en spreeksters kwamen voor verbetering van de positie der negers pleiten, maar ook werd er protest aangeteekend tegen elders gedane voorstellingen. Parma, gedelegeerde van Kongo, prees de goede zijde van de Belgische koloniale wet. Collard de Santos Pinto kwam op tegen 't beweren, dat op 't eiland Sint Thomas, in de Antillen, nog slavernij zou bestaan; de betrekkingen tusschen inboorlingen en planters laten daar, volgens hem, niets te wenschen over.

Naar aanleiding van een rede van mevrouw Curtis, echtgenoote van een oud-minister der negerrepubliek Liberia, wees Diagne er op, dat deze republiek een der mede-onderteekenaars was van den vrede van Versailles.

Vele Belgische koloniale autoriteiten, alsook luitenant-generaal Gillain, woonden het congres bij. Mevrouw Sarolea sprak ten bate van de zwarte vrouw. Miss Fauzeo vestigde de aandacht op de geschiktheid van de negers voor 't beoefenen van de wetenschap; zoo zijn onlangs 3 negerinnen in de Ver. Staten gepromoveerd tot doctor in de wijsbegeerte.

Professor Burghard Djbois uit Amerika zeide, dat het met de vrijheid der zwarte bevolking in enkele Britsche koloniën, waar nog dwangarbeid bestaat, zeer treurig gesteld is. Hij noemde den toestand in Belgische en Fransche gebieden, waar de negers geen politieke rechten bezitten, op economisch gebied geenszins benijdenswaardig.

Bisschop Hurt sprak uit naam van de evangelische groepeeringen van negers in Amerika; Baugnier, algemeen secretaris van 't office international des étudiants, voor de studenten.

Het congres nam meerdere moties aan betreffende de wenschelijkheid van zedelijke en stoffelijke verheffing van het zwarte ras. Er is een internationale associatie tot stand gekomen ter verwezenlijking der uitgedrukte wenschen. Zij zal haar zetel hebben in het Palais Mondial te Brussel.

Blijkt uit 't voorafgaande, dat Amerika op 't congres door sprekers en belangstellenden vertegenwoordigd was en kon Hult den groet van 12 millioen zwarte landgenooten uit de Ver. Staten overbrengen, hierin mag toch geen vereenzelving met het New-Yorksche gezocht worden. In het feit, dat een maand nadat dit door de negerleiders gehouden werd, andere mannen een eigen congres hielden, ligt eerder een aanwijzing opgesloten, dat het tweede niet gehouden is om het eerste kracht bij te zetten. De zwarte kracht dreigt los te breken; het Amerikaansche congres heeft den wil der negers verkondigd om zich nieuwe levensverhoudingen te veroveren. Het Brusselsche erkent de billijkheid hiervan ook wel, maar wil de leiding leggen in handen van gematigde leiders. In New-York beschouwde men de nieuwe beweging als de dageraad tot een verlossing, in Brussel meer als een opkomend gevaar, dat beleidvol ten goede geleid moet worden.

Zullen deze rechter- en linkervleugel der nieuwe beweging tot vriendschappelijke samenwerking komen? Waarschijnlijker lijkt ons, dat zij, bij eenstemmigheid over het einddoel, toch zóó zeer in keuze van middelen en in tempo zullen verschillen, dat wij binnenkort twee negerkampen tegenover elkander zullen zien optreden.

Deze zienswijze vond al bevestiging in 't bericht van een alweer (4 Sept.) geopend Pan-Afrikaansch congres te Parijs, weer onder presidium van Diagne, die 't noodig achtte dadelijk de heftige taal te désavoueeren, waarin de Amerik. neger Marcus Garvey te Brussel de leer verkondigd heeft, dat de kleurlingen de blanken uit Afrika moeten verjagen.

Mededeelingen.

Van het Dagelijksch Bestuur der Vereeniging:

WERKKRACHTEN TEN BEHOEVE DER KOLONIËN.

Oost- en West-Indische werkgevers hier te lande worden uitgenoodigd om, wanneer in de vervulling van betrekkingen moet worden voorzien, hiervan mededeeling te doen aan het Informatiebureau der Vereeniging „Oost en West", Heulstraat 17, Den Haag.

Van het Informatie-Bureau:
(Heulstraat 17, Den Haag).

UITZENDING VOOR DEN NEDERLANDSCH-INDISCHEN STAATSDIENST.

Voor de na te noemen betrekkingen bij 's lands dienst in Nederlandsch Oost-Indië, waarin moet worden voorzien door

uitzending vanwege het Departement van Koloniën, bestaat thans gelegenheid tot mededinging:

Ambtenaar bij de rechterlijke macht (Doctoren in de rechtswetenschap, die geslaagd zijn in het examen bedoeld bij art. 141, 2de lid, der Hooger-onderwijswet).

Ambtenaar bij den bureaudienst (Doctoren in de rechtswetenschap).

Leeraar in de plant- en dierkunde.
Leeraren in de Nederlandsche taal.
Leeraren in het Duitsch.
Leeraren in het Fransch.
Leeraren in de wis- en natuurkunde.
Leeraren in het teekenen (akte Me en *g*).
Leeraren in de Staatswetenschappen.
Leeraren in de scheikunde, allen volledig bevoegd.

Civiel- of bouwkundige ingenieurs bij het middelb. techn. onderwijs.

Werktuigkundige ingenieurs bij het middelb. techn. onderwijs.

Gepensionneerde genie-officieren als leeraren in de bouwkundige vakken bij het middelbaar technisch onderwijs.

Leeraar met K^1 bevoegdheid.

Gouvernementsarts bij den burgerlijken geneeskundigen dienst (voor vasten of tijdelijken dienst).

Tijdelijk gouvernements-arts bij den dienst der pestbestrijding.

Vrouwelijk gouvernements-arts bij den burgerlijken geneeskundigen dienst (schoolarts).

Psychiater bij het krankzinnigenwezen.
Apothekersassistenten (ongehuwd).
Analysten.

Verpleegster 1ste klasse bij den burgerlijken geneeskundigen dienst.

Verpleegster 1ste klasse bij het krankzinnigenwezen.
Verpleegster 1ste klasse voor de militaire hospitalen.
Verpleger 1ste Klasse voor de militaire hospitalen.
Veearts bij den burgerlijken veeartsenijkundigen dienst.
Candidaat-notaris bij de Wees- en Boedelkamers.

Waterbouwkundig ingenieur voor Waterkracht en Electriciteit.

Electrotechnisch ingenieur voor Waterkracht en Electriciteit.

Werktuigkundig ingenieur voor het baggerwezen.

Civiel-ingenieur die zich gespecialiseerd heeft op het gebied van rioleering en waterzuivering.

Vakkundige die zich gespecialiseerd heeft op het gebied van rioleering en waterzuivering.

Opzichter bij den waterstaat en 's lands burgerlijke openbare werken.

Opzichter voor de landsgebouwen.

Teekenaar bij den waterstaat en 's lands burgerlijke openbare werken.

Geologen bij 's lands mijndiensten in tijdelijken dienst.

Bij den dienst der Staatsspoorwegen:
Civiel-ingenieur,
Werktuigkundig ingenieur,
Gegradueerde ambtenaren,
Opzichter werkplaats voor afd. rijtuigbouw, smederij, instrumentmakerij, voertuiglichterij.

Bij den dienst der Staatsspoorwegen (in tijdelijken dienst):
Machinisten,
Technicus voor electro-zwakstroom.

Scheikundig ingenieur ten behoeve van 's lands mijndiensten.

Scheepsbouwkundig ingenieur bij het marine-etablissement te Soerabaya.

Bij den post-, telegraaf- en telefoondienst:
Electro-technisch ingenieur,
Electro-technisch ambtenaar 1ste klasse,
Electro-technisch ambtenaar 2de klasse,
Adsp.-electro-technisch ambtenaar,
Telegraafopzichters 1ste en 2de klasse,
Radio-technisch ambtenaar 2de klasse,
Adspirant-radio-technisch ambtenaar,
Radio-telegrafisten.

Onderwijzer bij het openbaar lager onderwijs.

Onderwijzer met de hoofdakte en lagere akte wiskunde voor het meer uitgebreid lager onderwijs.

Onderwijzer bij het landbouwonderwijs.
Inspecteur en ambtenaar bij den belastingdienst.
Belastingaccountant.

Zij, die voor uitzending tot een dezer betrekkingen in Nederlandsch Oost-Indië in aanmerking wenschen te komen, kunnen zich tot het verkrijgen van inlichtingen wenden tot de 9de Afdeeling B van het Ministerie van Koloniën.

Mutaties van 31 Aug. tot 7 Sept. 1921.

Nieuwe Leden.

M. A. H. Berg, Asst.-Apotheker, Solo, Lodji Moeroeng, *f* 12.
H. Aug. van der Heyde, Commissionnair, Solo, *f* 12.

C. Soeters, Leeuwarden, Emmakade Z.Z. 70, *f* 5.
A. A. de Kanter, Electro-Technisch Ingenieur, Breda, Nieuwstraat 15, *f* 5.
C. Habich, Particulier, Den Haag, van Beverninckstraat 137, *f* 5.
G. Ch. Rapp, Ambtenaar B.B., Rijswijk, Oranjelaan 79, *f* 5.
Narjosoedarmo, Semarang, Pendrikan Kidoel Tjela Tjeloe 16, *f* 5.
Mevr. G. A. Vromans, Scheveningen, Haagschestraat 37, *f* 5.
G. H. Andrae, Hoofdadministrateur Delimaatschappij, Amsterdam, Heerengracht 586, *f* 5.
R. M. T. Sarwoko Mangoenkoesomo, Bopati Anom Kota Mangkoenegaran, Solo, *f* 5.
H. A. Cornelius, Off. v. Gez., Solo, *f* 10.

Nieuwe Begunstiger.

J. J. Hehl, Juwelier, Solo (git in eens), *f* 100.

Afschrijven.

E. Cabos, Santpoort, Station.
G. van Olden, Hilversum, Villa Acasia, Vaartweg 54.

Adresveranderingen.

Prof. Dr. J. P. Kleiweg de Zwaan, van: Spier bij Thun (Zw.), Hotel Schönegg (tijdelijk adres), terug naar: Amsterdam, Emmalaan 18.
Jhr. J. M. M. van Asch van Wyck, Leiden, van: Rapenburg 13 naar: Oude Singel 20.
H. Zondervan, Groningen, van: Kraneweg naar: Hoendiepkade 11.
P. E. Maier, Dir. Off. v. Gez. 1ste kl., van: Padang naar: Den Haag, Galvanistraat 13, *f* 5.
L. van Rij, Kap. Magazijnmeester Art., van: Soerabaya, Simpangpark 7, naar: Rotterdam, Burgemeester Hoffmanplein 37a, p/a. M. Busser, *f* 5.
H. J. Broersma, O.-I. Ambtenaar, Den Haag, van: Valkenboschlaan 170a naar: Bezuidenhout 111.
C. L. Blume, thans Assistent-Resident, van: Tebing Tinggi (Deli) naar: Ceram.
H. H. A. Schultze, Kapitein Inf., van: Bandoeng, Dep. v. O., naar: Weltevreden, 20ste Bataljon Inf.
N. P. van der Stok, thans Majoor Inf., van: Weltevreden naar: Bandoeng.
W. G. H. Teunissen, Hoofd Eur. L. Sch., van: Sragen naar: Poerwokerto.
C. van der Valk, thans Administrateur ond. Tanah Abang, van: Medan naar: Loeboek Pakan (Deli).
C. T. Weidner, Contr. B.B., van: Weltevreden, Dep. B.B., naar: Pangoeroeran (Tapanoeli).
F. la Fontaine, Gep. Assistent-Resident, Den Haag, van: Galileistraat 105 naar: Copernicusstraat 116.
O. L. Helfrich, Oud-Gouverneur van Curaçao, Den Haag, van: Laan van Meerdervoort 161a naar: Daendelsstraat 46.
D. van Nijmegen Schonegevel, Directeur Bat. Petr. Mij., van: Den Haag, Carel van Bylandtlaan 30, naar: Venezuela, Caracas, c/o. the Caribbean P. co.
M. A. Evers, 1ste Luitenant Inf. O.-I., van: Curaçao, Willemstad, naar: Bandoeng, Dep. v. O., *f* 5.
Mej. M. C. Slothouwer, Hoofdonderwijzeres, van: Curaçao, Willemstad, naar: Weltevreden, Dep. van O. en E., *f* 5.
F. H. Greve, Asst.-Resident, Den Haag, van: Reinkensstraat 7 naar: Sweelinckplein 41.
F. B. Hattink, Leerl. Landb. Sch., van: Wychel bij Balk naar: Deventer, Tweede Weerdsweg 3.
P. van der Wolk, van: Den Haag, P. Buysstraat 43 (tijdelijk adres) naar: Gemert (N.-Br.), Hotel de Keizer.
J. A. Keeman, Kap. Inf., Den Haag, van: Fr. Valentijnstraat 159 naar: Riouwstraat 65.
C. Winkler Prins Jr., Leiden, van: Bloemmarkt 24 naar: Morsohweg 112.
J. A. Quist, van: Nijmegen, Groesbeeksche dwarsweg 289, naar: Leiden, Heerenstraat 86, *f* 2.50.
H. A. Haas, Procuratiehouder Dircksen en Co., O.-I., van: Breda, N. Ginnekenstraat 37, naar: Apeldoorn, Mariannelaan 2, *f* 5.
J. A. Ochtman (St.), van: Leiden, Rijn- en Schiekade 81, naar: Bergen op Zoom, de Zoom 6.
J. L. Huisken, Litt. Cand., Leiden, van: Rapenburg 79 naar: Rijnsburgerweg 42.
Mej. E. Baelde, Rotterdam, van: Kortenaerstraat 11a, naar: Avenue Concordia 9a.
J. Dorst, Assistent Deli-Bat. Mij., van: Halsteren bij Bergen op Zoom naar: Medan Gedong Djohore, *f* 5.
H. van Doornum, Kapitein Artillerie, van: Bandoeng naar: Koeta Radja.
G. A. Menalda, Inspecteur v. Fin., van: Weltevreden, Dep. v. Fin., naar: Soerabaya.
Mevr. de wed. J. C. van Alphen geb. Jockin, Den Haag, van: Reinkensstraat 1d naar: Groot Hertoginnelaan 125.

ZENDT, na lezing, dit blad aan een Uwer kennissen die nog geen lid is van „Oost en West".

Vereeniging „OOST en WEST".

HOOFDBESTUUR: Heulstraat 17, 's-GRAVENHAGE.

STUDIE-COMMISSIE. Jongelieden. Ouders of Voogden van alle landaarden in Oost- en West-Indië, die **gratis hulp** wenschen voor het zoeken van kamers of kosthuizen, voor afhalen van boord, voor toezicht op de studie, voor beheer van gelden, enz. ten behoeve van hun kinderen of pupillen, kunnen zich — onder opgave van de noodige gegevens — wenden tot het Bureau der Gedelegeerden der Studie-Commissie. Adres: Prins Mauritsplein 23, Den Haag.

INFORMATIE-BUREAU ten behoeve van personen, die een werkkring zoeken in Nederl. Oost- of West-Indië of daartoe hunne kinderen of pupillen willen opleiden, ook voorlichting verstrekkende op elk gebied aan personen van Indië komende of aanraking met Indië zoekende. Men wende zich tot den Secretaris, Heulstraat 17, 's-Gravenhage, Telef. H. 4519, Bureau-uren 10—12 v.m. en 2.30—4 n.m. Schriftelijke verzoeken om inlichtingen zonder bijvoeging van porto voor de beantwoording worden als regel buiten beschouwing gelaten.

TEHUIS VOOR INDISCHE STUDENTEN, Prins Mauritsplein 23, Den Haag. Gelegenheid voor Studeerenden van alle landaarden uit Oost- en West-Indië tot logeeren, Koffiedrinken en dineeren, tegen zeer billijke tarieven. Aanvragen te richten aan den heer J. C. Hietink, Directeur.

TEHUIS VOOR NEDERLANDSCH-INDISCHE BEDIENDEN, „Persinggahan", van Boetselaerlaan 2, 's-Gravenhage, waar Nederlandsch-Indiërs een tijdelijk onderkomen en hulp en raad kunnen vinden. Indische bedienden, die met een familie naar Indië willen terugkeeren, een dienst zoeken of van dienstbetrekking willen veranderen, wenden zich tot den Directeur, den Heer F. de Munnik, Telef. Scheveningen No. 248.

*** Bij het INFORMATIE-BUREAU van de Vereeniging „Oost en West", Heulstraat 17 en de Firma MARTINUS NIJHOFF, Lange Voorhout 9, Den Haag, zijn de navolgende werkjes verkrijgbaar:

			Prijs p. exempl.	Frankeerkosten.
	a.	1. **Een boekje over onze Oost voor hen, die er niet geweest zijn.** (Tweede druk),	f 0.50	f 0.04
		2. Onze Oost. II, **Iets over den Inlander en zijn Zieleleven,** door T. J. Bezemer . .	- 0.05	- 0.02
	b.	Onze West Tweede druk bestaande uit:		
		1. **De Kolonie Suriname,** door Fred. Oudschans Dentz;	- 0.50	- 0.06
		2. **De Kolonie Curaçao,** door Mr. B. de Gaay Fortman, ...	- 0.50	- 0.06
	c.	Staats- en particuliere betrekkingen in onze Overzeesche Bezittingen: Werkkring en Vooruitzichten.		
No.	I.	**De Bestuursambtenaren in Nederl.-Indië.** (2de, geheel omgewerkte druk met 8 foto's.)	- 0.75	- 0.06
No.	II.	**De Geëmployeerde bij de Javasuiker-Industrie.** (2de verbeterde druk)	- 0.25	- 0.04
No.	III.	**De Rechterlijke Ambtenaar in Nederlandsch-Indië.** (2de verbeterde druk)	- 0.50	- 0.02
No.	IV.	**De Ingenieur in Nederlandsch-Indië.** (2de verbeterde druk).	- 0.75	- 0.04
No.	V.	**De Ambtenaar bij het Boschwezen in Nederlandsch-Indië.**	- 0.20	- 0.04
No.	VII.	**De Vooruitzichten van den Nederlandschen Arts in Nederlandsch-Indië.**	- 0.25	- 0.06
No.	VIII.	**De Ambtenaar bij den dienst der in- en uitvoerrechten en accijnzen in N.-Indië**	- 0.20	- 0.04
No.	IX.	**De Ambtenaar bij de Gouvernements-Marine in Nederl.-Indië.** (2de verbeterde druk)	- 0.20	- 0.04
No.	X.	**De Ambtenaar bij den Post-, Telegraaf- en Telefoondienst in Nederl.-Indië.** . .	- 0.25	- 0.06
No.	XI.	**De Geëmpl. bij de Rubber-(caoutch.) cultuur en bij eenige Bergcultures in N.-Indië.**	- 0.40	- 0.04
	d.	**Emancipatie-Toespraak** door Th. A. C. Comvalius.	- 0.25	- 0.04
	e.	**„Ontwaakt".** Ter nagedachtenis aan Corn. W. Blijd, door Th. A. C. Comvalius te Paramaribo	- 1.50	—

N.B. *Beleefd verzoek bij bestelling het kostende vooraf per postwissel toe te zenden aan het INFORMATIE-BUREAU. Heulstraat 17, 's-Gravenhage.*

Bovenstaande werkjes zijn ook verkrijgbaar bij den Hoofdvertegenwoordiger der Vereeniging in Ned.-Indië, den Heer A. J. GOOSZEN, Solo, residentie Soerakarta, Java.